

"Jeg skal bevise for dem, at jeg ikke er, hvad de tror jeg er"

En fænomenologisk undersøgelse af hvordan mødet med det omkringliggende samfund påvirker unge kvinder fra ghettoområder.

Anette Borg Nielsen -20180327

Nanna Sylvester Nørgaard Jensen - 20180336

Vejleder: Søren Juul

Speciale fra Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde

Institut for Sociolog og Socialt Arbejde

Aalborg Universitet, København

Antal anslag: 180.436

30.05.2020

Forord

Den 11. marts 2020 indkaldte danmarks Statsminister Mette Frederiksen (S) til pressemøde i Statsministeriet. På pressemødet informerede hun om den aktuelle situation i Danmark og resten af Europa vedrørende COVID-19. Hun begærede samtidig med dette store dele af Danmark lukket ned for en periode. Heriblandt uddannelsesinstitutioner, biblioteker og læsesale. Dette speciale er således blevet til i en tid, hvor store dele af Danmark var lukket ned. Processen med at skrive specialet har derfor været markant anderledes end forventet. Blandt andet har nedlukningen betydet, at fremskaffelsen af litteratur har været væsentlig besværliggjort og vi har måttet finde kreative løsninger for at nå i mål. I denne proces har vi fået god og konstruktiv feedback fra vejleder Søren Juul, hvilket har hjulpet os med at holde fokus på målet. Vi vil afslutningsvist rette en stor tak til de unge kvinder som, i dette speciale, har bidraget med uvurderlige fortællinger om deres egne oplevelser. Tak fordi I ville dele jeres erfaringer med os!

Med disse ord vil vi ønske læseren god læselyst.

Abstract

The purpose of this master thesis is to study and understand how young women from several ghetto-areas in Copenhagen experience the meeting with the surrounding community, and to understand how this affects young women's self-understanding.

The scientific theoretical approach is based on phenomenology, and the empirical framework consists of interviews with six young women, who live in one of the politically defined ghetto-areas in Copenhagen.

The analysis is separated in five sections. In section one, we want to understand what narrative that the young women have about society's perception of the ghetto. Section two wants to shed light on the story the young women themselves have about their ghetto. In section three the factors that the young women find relevant in the meeting with the community are presented. Section four shows how the young women deal with the current debate and, finally section five shows the importance of women's gender in meeting with the surrounding community.

The aim of the analysis is to go beyond the understanding of young women's common sense in order to interpret them analytically. The analysis is based on the young women's narratives and focuses on the first-person perspective. To address this, we will use our own analytical sense and incorporate theories to ensure that we see the nuance and broader perspective of the phenomenon. The main theories that are used in the analysis are Erving Goffman, Loïc Wacquant, Axel Honneth and Pierre Bourdieu.

The conclusion of this thesis is that young women experience stigmatization regarding their place of residence in the ghetto and their ethnicity. As a consequence the young women feel excluded from the community. We find that the young women's self-understanding is adversely affected due to stigmatization, which has an impact on their ability to become a part of the society. Furthermore, we find that young women describe themselves as actionable individuals who fight against society's negative view. However, the analysis shows that they internalize the gender stereotyped idea of them by seeing their own challenges as inferior compared to the boys.

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	7
Problemfelt.....	7
Begrænset forskning på området.....	7
Beboernes stemme	8
Problemformulering.....	9
Arbejdsspørgsmål	9
Afgrænsning og uddybning af problemformuleringen	10
Anvendelse af begrebet 'ghetto'	10
Kapitelloversigt.....	12
Videnskabsteori og metode	14
Videnskabsteoretisk ståsted	14
Fænomenologi.....	14
Kritik af fænomenologien	16
Metode	17
Forforståelse.....	17
Udvælgelse af informanter.....	18
Adgang til feltet	19
Præsentation af informanter	20
Empiriindsamling og interviewmetode.....	21
Refleksioner over interviewforløb	23
Transskription	25
Analysestrategi.....	25
Analyse.....	30
Afgrænsning af ghettoerne.....	30
Del 1: Hvilken fortælling har de unge kvinder om samfundets opfattelse af ghettoen?	32
Sprogets betydning.....	34
Konsekvenser ved det negative syn	37
Opsamling på analysedel 1	40
Del 2: Hvilken fortælling har de unge kvinder selv om ghettoen?	42
Tilhørsforhold til ghettoen	44
Det er ikke som dengang der var bandekrig.....	45
Opsamling på analysedel 2	47
Del 3: Hvilke faktorer italesætter de unge kvinder som vigtige i deres møde med det omkringliggende samfund?.....	48
Følelsen af ikke at høre til.....	52

Mediernes rolle	55
Opsamling på analysedel 3	56
Del 4: Hvordan håndterer de unge kvinder den aktuelle samfundsdebat om ghettoen?	57
Prove them wrong.....	57
Opsamling på analysedel 4	62
Del 5: Hvilken betydning har køn i de unge kvinders møde med det omkringliggende samfund? ..	63
Ingen vil gøre piger noget	69
Opsamling på analysedel 5	70
Konklusion.....	73
Perspektivering	76
Regeringens ghettoliste.....	76
Ghettokriterierne	77
Nedrivning af boliger.....	78
Antallet af ghettoer	79
Tallene bag ghettolisten	80
Etnicitetskriteriet.....	81
Hvor skal man sætte ind?	81
Litteraturliste	83
Bilag.....	90

Indledning

01

Indledning

Problemfelt

Med forhenværende statsminister Lars Løkke Rasmussens (V) nytårstale den 1. januar 2010 og den efterfølgende vedtagelse af Danmarks første ghettopakke "*Ghettoen tilbage til samfundet – Et opgør med parallelsamfund i Danmark*" fik ghettobegrebet for alvor sit indtog i Danmark. Med ghettopakken blev det for første gang tydeliggjort hvilke parametre, der skulle vægtes for, at et boligområde blev defineret som en ghetto. De opsatte parametre var dels en høj andel af beboere, der var uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse, dels en høj andel af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande, samt en høj andel af beboere der var dømt for kriminalitet (Regeringen, 2010). Som konsekvens af dette stod 29 boligområder tilbage på en liste og udgjorde således den første officielle ghettoliste i Danmark. Hvert år siden 2010 har skiftende regeringer udgivet en opdateret ghettoliste, som oplister de boligområder i Danmark, der defineres som ghettoer.

I 2018 stod Lars Løkke Rasmussen (V) klar med endnu et ghettoudspil: "*Ét Danmark uden parallelsamfund - ingen ghettoer i 2030*". I planen blev kriterierne for, hvornår et boligområde defineres som en ghetto skærpet og desuden blev der indført en rangering i form af tre betegnelser, som indikerer, hvor udsat et boligområdet er: (1) 'udsatte boligområder', (2) 'ghettoområder' og (3) 'hårdeste ghettoområder' (Regeringen, 2018). Samtidig med dette blev en hårdere tone mod beboerne i ghettoerne slået an. Det fremgår flere gange i udspillet, at hovedproblemet med ghettoer i Danmark er, at indvandrere og efterkomme ikke har taget danske værdier til sig og isolerer sig i parallelsamfund (Regeringen, 2018:5-7). Som konsekvens af den nyeste ghettopakke har tænketanken Mandag Morgen opgjort, at ca. 11.000 mennesker skal forlade deres hjem grundet nedrivning af boliger (Andersen, 2019). Formålet med nedrivning er at ændre beboersammensætningen og sikre, at flere ressourcestærke beboere flytter ind (Regeringen, 2018:11). Dette forventes i sidste ende at føre til sociale forandringer.

Begrænset forskning på området

Den politiske strategi i ghettoområderne er blevet et diskussionsfelt, som mange aktører har en mening om. Strategien er blandt andet blevet kaldt for et socialt eksperiment med henvisning til at der ikke er evidens for, at planen virker efter hensigten (Bech-Danielsen, 2017:207-217). Samtidig med dette fremhæves det at "*ghettopakken sociale indsatser synes (...) at bygge mere på politikeres mavefornemmelser end på dokumenteret viden*" (Nielsen,

2019:2) og kritikere stiller spørgsmålstejn ved, om ghettostrategiens egentlige formål er, at løse sociale problemer eller om formålet snarere er at bedrive stram politik overfor især indvandrere i områderne (Nielsen, 2019:1).

Eftersom der i Danmark er kommet øget politisk fokus på de såkaldte ghettoområder og beboerne i dem, synes det dog også bemærkelsesværdigt, at der stort set ingen forskning findes, som tager udgangspunkt i borgernes perspektiv og deres opfattelse af og beskrivelse af ghettoområderne. Det synes ellers nærliggende at inddrage beboerne som eksperter på livet i ghettoen. Det er dog, ved hjælp af systematisk litteratursøgning og ekspertkonsultation i indværende speciale, lykkedes at identificere enkelte studier der har beboernes perspektiv som udgangspunkt for undersøgelsen. Herigennem fandt vi blandt andet et studie der omhandler produktion af maskulinitet blandt marginaliserede unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund i Danmark (Jensen, 2007), samt et studie der analyserer grænsefladen mellem den danske velfærdsstat, det palæstinensiske fællesskab og marginaliserede palæstinensiske familier i Gellerupparken. Dette studie undersøger hvorledes palæstinensiske flygtningeforældre, med kriminelle sønner, oplever og håndterer velfærdsstatsinterventioner (Johansen, 2013). Derudover blev vi bekendt med et studie, der beskæftiger sig med fænomenet tillid og mistillid i forholdet mellem unge mænd med anden etnisk baggrund end vestlig og offentlige ansatte baseret på situationer med ansigt-til-ansigt interaktion (Perry, 2012). Som det fremgår af de identificerede studier, er der en tendens til at fokusere på mænd i undersøgelserne. Årsagen hertil kan være mange, men et bud kunne være at der i politisk sammenhæng særligt har været fokus på høj kriminalitet blandt unge minoritetsetniske mænd, hvorfor et fokus på netop denne målgruppe kan synes naturlig.

Beboernes stemme

Beboernes stemme fylder således ikke meget i den danske forskning på området. Dette ændrer dog ikke ved at der ses flere eksempler på at beboerne, på samme vis som forskere og andre professionelle aktører, sætter spørgsmålstejn ved ghettopakken strategi og egentlige formål. Flere beboere har via kronikker i dagblade og ugeaviser forsøgt at nedbryde billedet af ghettoen som værende et farligt og utrygt sted at bo og opholde sig. Beboerne bidrager således eksempelvis med personlige beretninger om et trygt og rart sted, som har givet dem en *“vidunderlig, tryk barndom”* (Safi, 2020). Desuden sættes der spørgsmålstejn ved om regeringen har glemt, at der i ghettoområderne bor *“virkelige mennesker (...) af kød og blod der også sanser og føler”* (Benzon, 2020) og beboerne beretter om en oplevelse af at *“der sidder politikere alt for langt væk herfra, som derfor ikke ved, hvordan det er at bo og leve i*

den virkelige verden” (Beboere i Gadehavegård, 2018). Med andre ord udtrykker flere af beboerne en oplevelse af ikke at blive hørt i debatten - en debat der ellers handler om dem.

Organisationen Mellemfolkeligt Samvirke peger da også på, at især de unges stemmer overhøres i debatten. I artiklen *“Ghettodebattens tavse hovedpersoner”* påpeger Mellemfolkeligt Samvirke, at de unge er tavse tilskuere til en debat, der handler om deres hjem og deres fremtid. Dette kan i sidste ende have negative konsekvenser for de unge. En ung udtrykker det således: *”Når man ikke bliver lyttet til rigtigt, så føler man sig overset. At man ikke rigtig betyder noget. Man skrumper”* (Ghettodebattens tavse hovedpersoner, 2018)

Som en reaktion på især politikernes måde at tale om ghettområderne og dens beboere på, ses der flere eksempler på at unge fra områderne forsøger at råbe op på alternative måder og bidrage til et mere nuanceret billede af ghettoerne (Unge afliver myter fra deres “ghettoer”) (Unge i Tingbjerg samler underskrifter mod ghettolisten, 2019). De unge ønsker ikke at blive identificeret som kriminelle unge ballademagere fra ghettoen. Et billede som de unge oplever, at medierne og politikerne er med til at tegne af dem.

Særligt problematiseres det at de unge kvinders stemmer overhøres og negligeres i debatten. Årsagen hertil kan muligvis være, at kvinderne ikke i samme grad som drengene har risikoadfærd, når der er tale om kriminalitet (Glad, 2017:15) og chancerne for hvordan de klarer sig i uddannelse og job (Larsen, 2015:8). Kvinderne er ganske enkelt ikke lige så udsat som drengene.

I dette speciale er netop unge kvinder derfor valgt som målgruppe for vores undersøgelse. Vi mener med valget af unge kvinder at have identificeret et videnshul, som vi ønsker at udforske. Håbet og ønsket er at give unge kvinder fra ghettområderne en stemme samt at bidrage til en nuanceret debat på området, hvor også de unge kvinders perspektiver og fortællinger inddrages. Ovenstående har ført os til følgende problemformulering:

Problemformulering

Hvilke oplevelser har unge kvinder fra ghettområder i mødet med det omkringliggende samfund og hvilken betydning har disse møder for de unge kvinders selvforståelse?

Arbejdsspørgsmål

1. Hvilken fortælling har de unge kvinder om samfundets opfattelse af ghettoen?
2. Hvilken fortælling har de unge kvinder selv om ghettoen?
3. Hvilke faktorer italesætter de unge kvinder som vigtige i deres møde med det omkringliggende samfund?

4. Hvordan håndterer de unge kvinder den aktuelle samfundsdebat om ghettoen?
5. Hvilken betydning har køn i de unge kvinders møde med det omkringliggende samfund?

Afgrænsning og uddybning af problemformuleringen

Når vi i problemformuleringen anvender 'unge kvinder' i 'ghettoområder', så er der i dette speciale taget udgangspunkt i 15-25-årige unge kvinder, der er bosat i et område, som regeringen definerer som ghettoområde eller hård ghettoområde. Vi vælger bevidst ikke at definere 'det omkringliggende samfund' som noget bestemt, idet vi ønsker at lade de unge kvinders egne fortællinger være styrende for projektets udformning. Det interessante er således, hvad de unge kvinder forstår ved eller italesætter som 'det omkringliggende samfund'. På samme måde vælger vi bevidst ikke at definere 'møder' nærmere. Med andre ord vil det være op til informanterne i specialet at definere, *hvem* der er med til at påvirke deres oplevelse af at være en ung kvinde fra et ghettoområde.

Anvendelse af begrebet 'ghetto'

I dette speciale anvender vi begrebet 'ghetto', om de boligområder de unge kvinder bor og færdes i. Vi vil dog indskrive os i en kritisk opposition til politikernes brug af ghettobegrebet og vores brug af selv samme begreb kalder således på en redegørelse.

Brugen af ghettobegrebet er omdiskuteret både i udenlandsk og i dansk kontekst. Særligt har forskeren Loïc Wacquant kritiseret brugen af ghettobegrebet i Europa. Kritikken bunder i, at begrebet historisk refererer til karakteristika¹, som ikke kan overføres til den europæiske eller nordiske kontekst, samt at begrebet medfører stigmatisering, hvilket ikke bidrager til positiv udvikling (Omar, 2013). Lektor ved Roskilde Universitet, Troels Schultz Larsen foreslår, at man i stedet anvender 'forsømte boligområder', da dette begreb i højere grad henviser til de planlægningsmæssige og politiske processer, der historisk har ført til koncentrationen af beboere med få ressourcer i dele af den almennyttige boligsektor (Larsen, 2011:47).

I de danske medier har der ligeledes været stort fokus på brugen af begrebet. I marts 2018 (efter ghettoudspillet i 2018: "*Ét Danmark uden parallelsamfund - ingen ghettoer i 2030*") udgav Berlingske artiklen: "*Opråb fra røde og blå borgmestre: Stop med at bruge*

¹ Ghettobegrebet referer i klassisk forstand til et område for segregerede jøder i renæssancen. Alle jøder var tvunget til at bo i ghetto-distrikter, hvor der udvikledes parallelle institutioner inden for politik, handel og tro (Vagnby, 2011:9).

ordet ghetto” (Bloch, 2018). Her advarer flere af landets borgmestre, netop om, at gøre brug af ordet ghetto. Odenses borgmester, Peter Rahbæk Juel (S) udtaler blandt andet: *“Jeg tror ikke, det hjælper på udfordringerne at give bestemte område et prædikat, som bliver brugt til at pege fingre. Der er ingen tvivl om, at det image, som eksempelvis Vollsmose har, gør det svært at tiltrække nye beboere”* (Bloch, 2018). Borgmesteren i Høje Tåstrup, Micheal Ziegler (K) ser ligeledes udfordringer når ordet ghetto anvendes, men mener ligeledes, at der skal være tale om et udtryk, der ikke romantisere områderne, men som heller ikke stempler dem unødigt negativt: *“Den balance, synes jeg, man rammer fint med udtrykket udsatte boligområder. Ordet ghetto er misvisende, og det fremmer ikke ligefrem folks lyst til at flytte dertil”* siger han. Kritikken nåede da også op til Kaare Dybvad (S), der som nytiltrådt boligminister udtalte, at det fremover skal være slut med at bruge ordet ghetto, når det gælder socialt belastede boligområder i Danmark: *“Jeg synes, at det er en upræcis beskrivelse. Ordet ghetto leder enten tankerne hen på Warszawa-ghettoen eller en amerikansk tv-serie, hvor de sociale vilkår er meget voldsommere end i Danmark”* (Kott, 2019). Det er dog væsentligt at pointere, at udtalelsen ikke ændrer noget på lovteksten omkring ghettolisten, hvor ghetto fremadrettet stadig anvendes. Én ting er sikkert: Begrebet ‘ghetto’ er blevet en del af det danske sprogbrug og betegner i dag et socialt felt, som befolkningen forstår og dermed agerer i forhold til. Om de berørte boligområder kaldes ghettoer eller ej er dog ikke ligegyldigt: *“Når man bruger ordet "ghetto", så gør man det ligesom til ghettoens problem, at det er en ghetto. Hvis man i stedet kaldte dem "udsatte boligområder", så ville man i højere grad føle et fælles samfundsmæssigt ansvar for at få løst områdernes problemer”* (Forskere: Ghattolisten stigmatiserer, 2017).

Når vi alligevel vælger at anvende ghettobegrebet, har det den årsag, at vores informanter selv gør det. Ved vores interviews havde vi besluttet os for ikke at anvende ordet ghetto, såfremt de ikke først selv bragte det frem i samtalen. Vi kunne dog konstatere at alle, uden undtagelse, selv brugte ordet ghetto i deres fortællinger og beretninger om deres boligområde. At tage afstand fra brugen af ordet ghetto ville således, efter vores overbevisning, ikke være fair overfor de unge kvinder som vi har talt med. Vores videnskabsteoretiske udgangspunkt er fænomenologisk og dermed er ønsket at lade de unge kvinders fortælling og deres sprog være udgangspunktet for specialet.

Kapitelloversigt

Kapitel 1: Indledning

Indledningsvis har vi præsenteret specialet problemfelt, problemformulering og medhørende afgræsning. Kapitlet gav afslutningsvis en indføring i brugen af ghettobegrebet.

Kapitel 2: Videnskabsteori og Metode

I kapitel 2 ønsker vi at tydeliggøre vores fænomenologiske positionering og metodiske overvejelser. I kapitlet redegøres der for fænomenologiens position og hvordan dette har indflydelse på specialets arbejdsgang. Kapitlet indeholder ligeledes metodiske refleksioner over metode og indsamling af empiri.

Kapitel 3: Analyse

Kapitel 3 består af fem analysedele. I analysedel 1 ønsker vi at forstå, hvilken fortælling de unge kvinder har om samfundets opfattelse af ghettoen. I analysedel 2 ønsker vi at belyse, hvilken fortælling de unge kvinder selv har om ghettoen. Analysedel 3 analyserer de faktorer, som de unge kvinder taler frem i mødet med det omkringliggende samfund. I analysedel 4 fremvises det, hvordan de unge kvinder håndterer den aktuelle debat og afslutningsvis vil analysedel 5 vise, hvilken betydning kvindernes køn har i mødet med det omkringliggende samfund.

Kapitel 4: Konklusion

I kapitel 4 præsenteres specialets besvarelse af problemformuleringen.

Kapitel 5: Perspektivering

Specialet afsluttes med en perspektivering omhandlende Regeringens ghettokriterier samt hvordan disse påvirker beboerne i landets ghettområder.

Videnskabsteori og metode

02

Videnskabsteori og metode

Videnskabsteoretisk ståsted

Indeværende speciale tager sit udgangspunkt i fænomenologien, hvis ontologiske udgangspunkt er at “eksistens går forud for essens”. Med andre ord eksisterer mennesket altid i verden og kan ikke negligeres. Det epistemologiske udgangspunkt er, at det er subjekternes oplevelser og viden om et givent fænomen, der er relevant for undersøgelsen og at vi derfor skal gå “til sagen selv”. Det metodologiske udgangspunkt er, at vi må gå så åbent som muligt til informanternes beskrivelser og undgå at tvinge vores teoretiske viden ned over informanternes beskrivelser og oplevelser.

Når vi gør brug af fænomenologien i dette speciale, er det ifølge Norlyk og Martinsen væsentligt, at skelne mellem fænomenologien som filosofi og som forskningstilgang (Norlyk, 2008:1). Fænomenologiens filosofi kan ikke direkte omsættes til en forskningsmetode, men indsigt i filosofiens nøglebegreber er alligevel væsentligt, når der laves en fænomenologisk undersøgelse. Filosofien kan nemlig give den nødvendige indsigt og være retningsgivende i forskningsprocessen (Norlyk, 2008:1). Derfor vil det følgende afsnit indledningsvis indføre læseren i de grundlæggende filosofiske begreber og elementer i fænomenologien, som er relevant for vores undersøgelse. Afsnittet skal bidrage til, at vi kan begrunde vores metodiske valg og analytiske fremgangsmåde.

Fænomenologi

Fænomenologi som filosofi blev introduceret af Edmund Husserl (f. 1859) i publikationen ‘Logical Investigations’ i 1900. Husserl ønskede at gøre op med positivismen som enhedsvidenskab og præsenterede i stedet en ny måde at undersøge og studere fænomener på, hvor udgangspunktet for forståelse var menneskets erkendelse (Giorgi, 2017:176). Med andre ord er fænomenet det, som fremtræder for vores bevidsthed. Dermed er fænomenologien en filosofisk refleksion over, hvordan verden fremtræder for os som oplevelser i vores bevidsthed (Norlyk, 2008:1).

Husserl bruger begrebet intentionalitet til at forklare det faktum, at den menneskelige bevidsthed altid er rettet mod noget (Giorgi, 2017:178). Herved fremhæves den subjektive side af menneskelivet og det tydeliggøres at relationen mellem mennesket og verden skal forstås som uopløselige enheder, der ikke kan adskilles i forsøget på at forstå dem (Norlyk, 2008:2). Individet kan altså ikke tages ud af ligningen, hvis vi ønsker at forstå et givent fænomen, da det er igennem individets oplevelser og beskrivelser, vi vil kunne undersøge,

hvad der fremtræder for individets bevidsthed. Med intentionalitetsbegrebet får vi derfor mulighed for at studere de unge kvinder i ghettoen, som et udtryk for almenmenneskelig erfaring. Dét at være ung kvinde i en ghetto vil altid opleves som noget bestemt, hvilket er dét, vi ønsker at undersøge. Disse førstepersons-perspektiver danner grundlaget for objektiv erkendelse, idet vores opgave som undersøgere i sidste ende er at overskride subjekternes common-sense forståelser og udvikle begreber af anden orden (Juul, 2012:87). At overskride subjekternes common-sense forståelse handler om at overskride dét der forekommer givet og naturligt (Schultz, 2005:22). Når vi i denne opgave skal analysere de unge kvinders oplevelser, så vil vi ikke blot beskrive, hvad de har beskrevet, men vi ønsker også at overskride deres common-sense forståelser og identificere mønstre i deres fortællinger og derigennem udvikle begreber af anden orden. For at kunne gøre dette må vi dog indledningsvist skaffe os adgang til de rene beskrivelser. Idet vi er interesseret i de unge kvinders rene beskrivelser, må vi som undersøgere nødvendigvis lægge vores forforståelser, teoretiske overvejelser og refleksioner om feltet til side for en tid og fokusere på omhyggeligt at lytte og spørge ind til de unge kvinders oplevelser. Dette beskriver Husserl med begrebet epoché, hvilket indbefatter, at man som fænomenologiske forskere bestræber sig på at al tidligere viden og erfaring sættes i parentes (Giorgi, 2017:178). Vigtigheden i epoché begrundes Husserl med, at vores teoretiske viden og vores forforståelser er potentielle forvrængninger og fejlfortolkninger af, hvad der får mennesker til at handle, tænke og føle, som de gør. Det er derfor nødvendigt, at vi betvivler vores forforståelsers gyldighed ved at møde vores informanter og feltet så fordomsfri og intuitivt som muligt (Juul, 2012:69). Foruden præmissen om at det er subjekternes viden, der er interessant for den fænomenologiske undersøgelse, er også præmissen om, at undersøgelserne må tage udgangspunkt i den erfarede verden. Husserl beskriver dette med begrebet *livsverden*. Livsverdenen er forudsætningen for andre erfaringer og livsverdenen danner derved en slags ramme for intentionaliteten. Samfundet, historien og kulturen udtrykker med andre ord en rettedhed, som betyder, at bevidstheden aldrig er passiv for erfaringen. Virkeligheden er, det der viser sig for erfaringen og viden om virkeligheden opnås derved gennem de erfarende subjekter, som virkeligheden viser sig for (Juul, 2012:65). I livsverdenen gør subjekterne sig erfaringer i samspil med andre og opbygger på baggrund af social interaktion kategoriseringer og relevanssystemer, som de deler med hinanden (Juul, 2012:83). For at opnå viden om denne livsverden kan det være gavnligt at stille spørgsmål til hverdagens 'almindeligheder' og 'normalitet', som der i det daglige ellers ikke stilles spørgsmålstejn

ved, for eksempel hvilke oplevelser unge kvinder fra ghettoen har i mødet med andre mennesker.

Vores ønske i denne opgave er at undersøge, hvilke oplevelser unge kvinder fra ghettoområder har i mødet med det omkringliggende samfund og her finder vi fænomenologien anvendelig til at få indsigt i de unge kvinders erfarede virkelighed. Vi ønsker med en fænomenologisk tilgang at få indsigt i de forestillinger, samt sociale og kulturelle påvirkninger, som de unge kvinder oplever i deres hverdag. Dermed vil vi få indblik i de unge kvinders livsverden. Som fænomenologiske undersøgere arbejder vi ud fra en antagelse om, at virkeligheden er, det som subjekterne opfatter den som og den objektive erkendelse går gennem subjekternes oplevelsesverden. Med fænomenologien ønsker vi ligeledes at bevæge os dybere ned i de unge kvinders fortællinger og målet er derfor at overskride deres common-sense verden og identificere mønstre, som er upåagtede af de unge kvinder selv.

Kritik af fænomenologien

Fænomenologien har været og er fortsat udsat for megen kritik fra forskere, der grundlæggende er uenige i, at objektiv viden om virkeligheden går gennem subjekternes erfaringer. Kritikere fra det positivistiske videnskabsfelt vil argumentere for, at viden skabes i kliniske forsøg og via teoretisk funderede refleksioner. Fænomenologien skal i den henseende ikke ses som et angreb på videnskaben, men derimod en filosofisk retning som historisk er med til at udfordre, hvad videnskab er (Juul, 2012:80).

Den primære kritik som fænomenologien gennem tiden har været og fortsat er udsat for, er nok påstanden om, at forskerens forforståelser kan og skal sættes i parentes, før vi kan opnå rene beskrivelser. Mange kritikere vil påstå, at dette slet ikke er muligt. Kritikere argumenterer for at vores forforståelser ligger så dybt i os, at vi ikke blot kan sætte den til side for en stund. Ikke desto mindre mener vi, at det er værd at gøre forsøget. Idealet om at gøre sig umage for at lytte og høre subjekternes fortællinger, uden i første omgang at tillægge dem en bestemt betydning, er efterstræbellesværdigt og vi mener, at der kan komme god og vigtig viden ud af denne øvelse. Dog mener vi, i overensstemmelse med andre forskere, at man med rette også kan stille spørgsmålstejn ved, om teorier og faglige metoder altid er uhensigtsmæssige og forvrængende, eller om de bidrager positivt til undersøgelsen af et felt, så længe de ikke anvendes uden omtanke og så længe teorierne lader sig belære og korrigere (Juul, 2012:93).

Metode

I dette speciale arbejder vi, som beskrevet med udgangspunkt i fænomenologien, hvorfor det er subjekternes oplevelser og viden, der er relevant for vores undersøgelser. Vi gør derfor brug af den kvalitative forskningsmetode, som åbner op for at kunne forstå menneskelivet 'inde fra' livet selv og giver mulighed for at forstå menneskelige aktørers egne perspektiver og beretninger om oplevelser af verden (Brinkmann, 2015:14). Med dette metodeafsnit vil vi argumentere for de metodiske valg, som vi har truffet i løbet af specialeprocessen. Først vil vores forforståelse blive præsenteret, og efterfølgende vil vi redegøre for hvilke overvejelser og beslutninger, vi gjorde os i forbindelse med empiriindsamlingen. Metodeafsnittet afsluttes med beskrivelser af, hvordan vores forskningsmæssige overvejelser konkret udspillede sig i mødet med virkeligheden.

Forforståelse

I overensstemmelse med fænomenologiens epoché må vi gå så åbent som muligt til informanternes beskrivelser og undgå at tvinge vores teoretiske viden ned over informanternes beskrivelser og oplevelser. Epoché er med andre ord fænomenologiens metodiske begyndelsespunkt. Forud for en beskrivelse af specialets empiriindsamlingsmetode, vil vi således indføre læseren i vores eget ståsted i forhold til denne undersøgelse. Formålet med at tydeliggøre vores forforståelser og positioner, er at frigøre os fra dem, således at vi kan møde feltet så åbent som muligt.

Specialet er et produkt af to år på kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde, hvilket har skabt et fælles grundlag for det sociale arbejde med fokus på tværfaglighed og det problemorienterede arbejde. Vi har dog to forskellige bacheloruddannelser. Nanna har en bachelor i folkesundhedsvidenskab, mens Anette er uddannet socialrådgiver. Det er vores oplevelse at vi, på grund af vores forskellige uddannelsesbaggrunde, i arbejdet med dette speciale og under den øvrige uddannelse har kunnet udfordre hinanden på en konstruktiv måde. Vi har haft forskellige blikke på flere tematikker og har således kunnet udfordre hinanden på aktuelle og relevante perspektiver. Vi har desuden begge arbejdet sideløbende med vores uddannelse. Der er ingen tvivl om, at denne praktiske erfaring fra "virkeligheden" har været med til at forme interessen for specialets fokus, selvom vi har forskelligartede praktiske erfaringer fra feltet. Nanna har igennem sit arbejde fra flere forskellige boligsociale helhedsplaner direkte kontakt med beboere i både ghettoer og udsatte boligområder, hvilket har medvirket til et kendskab til miljøet og indsatser i områderne. Anette arbejder som socialrådgiver i en afdeling for aktivitetsparate unge. De unge som hun er i kontakt med til

dagligt har, foruden en belastet opvækst, ofte psykiatriske diagnoser og psykiske udfordringer med sig i bagagen. Erfaringen med målgruppen anvendte vi blandt andet indledningsvist til at overveje den bedst mulige måde, at komme i kontakt med de unge kvinder, således vi ikke risikerede, at de oplevede os som anmassende.

På trods af vores forskellige baggrunde og kendskab til feltet har vi dog en fælles interesse for mikroniveauet i forhold til sociale problemer. Vi er særligt optagede af den betydning, det har for 'rigtige mennesker', når der træffes politiske beslutninger langt væk fra hverdagens udfordringer og dagligdag. Denne fælles interesse dannede udgangspunkt for de indledende drøftelser i dette speciale. Derudover er vi grundlæggende kritiske overfor den måde, ghettoområderne italesættes i den offentlige debat, hvilket ligeledes har bidraget til fundamentet for opgaven. Vi havde ligeledes en formodning om, at de unge kvinder i ghettoområderne havde kendskab til og forståelse for, at deres ghettoområde var på ghettolisten. Det viste sig dog, at flere af informanterne ikke kendte til eller ikke havde forstået ghettopakken og ghettolistens indhold korrekt, hvilket var et opmærksomhedspunkt, da vi gennemlæste transskriptionerne.

Vi vil overordnet mene, at vores differentierede indblik og kendskab til feltet har medvirket til reflekterede diskussioner om vores forforståelser, hvor vi løbende i specialeprocessen har stillet spørgsmålstejn ved hinandens forståelse af problemfeltet. I tråd med den fænomenologiske epoché har vi altså bestræbt os på at gå så åbent til feltet som muligt, hvor vi har søgt de brede beskrivelser uden at presse vores egen praktiske og teoretiske forforståelse ned over de unge kvinders beskrivelser. I dette afsnit har vi tydeliggjort vores forforståelse, hvilket er medvirkende til at bevidstgøre og skærpe vores fokus på at sætte disse forforståelser i parentes.

Udvælgelse af informanter

Som en del af projektet har vi naturligvis haft overvejelser om hvilke informanter det kunne være relevant at opsøge og ikke mindst, hvor snævert vi skulle definere vores kriterier for udvælgelse af informanter. Vi har, som det allerede er fremgået, valgt at vi i dette projekt gerne ville undersøge unge kvinders oplevelser. Begrundelsen for at vælge unge kvinder frem for unge mænd, handler til dels om at bidrage til ny viden omkring unge kvinders perspektiver i ghettoområderne, men ligeledes om at indsnævre vores fokus i specialet. Da vi ønsker at undersøge oplevelsen af, at være fra en ghetto, viser vores problemstilling sig i en særlig kontekst, her ghettoen, som betyder at en målrettet udvælgelse bliver relevant (Monrad, 2018:128). Vi besluttede os således for, at vores informanter skulle bo i et område,

som ved tidspunktet for interviewet var på regeringens ghettoliste. Desuden valgte vi, at vi gerne ville i kontakt med unge kvinder i aldersgruppen 15-25 år. Beslutningen om denne aldersgruppe blev truffet på baggrund af nogle overvejelser om, at vi gerne ville ramme målgruppen unge, men ikke børn eller voksne. Desuden gav en søgning på ungeindsatser i Danmark os en indikator for at aldersgruppen 15-25 år ofte anvendes til at betegne gruppen af unge.

Vi havde desuden nogle overvejelser om, hvorvidt etnicitet skulle være et specifikt udvælgelseskriterie. Her har vi af pragmatiske grunde ladet det være op til gatekeepers, hvilke informanter de kunne hjælpe os med at komme i kontakt med. Vi ønskede ikke at opsætte for skrappe krav til hvilke informanter, vi ønskede og ikke ønskede at komme i kontakt med. På trods af at etnicitet ikke var et udvælgelseskriterie, blev vi opmærksomme på, at de unge kvinder tillægger deres etnicitet stor betydning i deres møde med det omkringliggende samfund og det har derfor fået en betydelig plads i analysen. Vores udvælgelseskriterier blev således: Unge kvinder i alderen 15-25 år som bor i et ghettoområde, der er på regeringens ghettoliste.

Adgang til feltet

Forud for at vi kunne afholde vores interviews, måtte vi naturligvis etablere kontakt til informanterne. Vi har i den forbindelse gjort brug af gatekeeperstrategien (Monrad, 2018:133). Her kontaktede vi samtlige medarbejdere fra alle ghettoområderne i København og Høje-Taastrup, som vi umiddelbart vurderede kunne være i kontakt med målgruppen eller som muligvis kunne guide os videre til en anden medarbejder. Alle disse medarbejdere identificerede vi ved systematisk at søge oplysninger om helhedsplanerne i hvert enkelt ghettoområde og identificere hvilke medarbejdere, der var ansat i hvilke funktioner. Vi fandt især trygheds- og fritidsvejledere samt boligsociale ungevejledere som interessante gatekeepers. Vores første kontakt til feltet skete dog gennem allerede etableret netværk til medarbejdere i Beboerprojekt Bispebjerg, som den ene af os deler arbejdsadresse med og derfor allerede havde fortalt om projektet til. Denne første kontakt gav os nyttig viden, som vi brugte fremadrettet. Medarbejderen opfordrede os til at overveje, hvordan vi ville fremstille projektet, især med fokus på brugen af ordet 'ghetto'. Derudover foreslog medarbejderen, at vi producerede en flyer med information, som kunne uddeles til relevante unge kvinder i målgruppen. Efterfølgende sendte vi en mail ud til samtlige mulige gatekeepers, som vi havde identificeret, hvori vi præsenterede projektet og vores ønske om hjælp til at komme i kontakt med unge kvinder. Gatekeeper-strategien kan give udfordringer i forhold til, at de

unge kvinder er selektivt valgt (Carlsen, 2018:259). Medarbejderne kan udvælge ‘gode’ informanter, som de ved har en særlig interesse for vores forskningsfelt, hvilket kan resultere i ensidige resultater. Brugen af gatekeeper strategien har dog givet os en god variation af unge kvinder fra fire forskellige ghettområder i København.

Vi har i alt kontaktet 16 medarbejdere, der har ført til, at vi har været i kontakt med syv konkrete unge kvinder. En enkelt havde i første omgang sagt ja til at deltage i et interview, men valgte at springe fra på grund af travlhed. Vi har således afholdt i alt fire individuelle interviews samt et enkelt gruppeinterview. Vi har dermed første-persons beskrivelser fra i alt seks unge kvinder.

Præsentation af informanter

Vores empiriske materiale stammer fra interviews med seks unge kvinder i alderen 16 til 25 år. Et af interviewene foregik som en gruppe på to, mens resten af interviewene foregik individuelt. Forinden interviewene indhentede vi skriftligt samtykke fra alle vores informanter. Her er informanterne blevet informeret om projektet på skrift, deres anonymitet i opgaven, samt frivillig deltagelse og mulighed for at frit at vælge hvad de vil svare på. I det skriftlige samtykke indgik der ligeledes informationer om, hvordan vi sikkert ville opbevare og senere slette datamaterialet (se bilag 1). Da tre af vores informanter var under 18 år ved dataindsamlingen, fik vi skriftlige samtykker fra forældrene inden disse interviews gik i gang (se bilag 2). Vi vil i det følgende præsentere de unge kvinder yderligere:

Informant	Alder	Ghettoområde
Malika	17 år	Ghettoområde X
Sarah	17 år	Ghettoområde Y
Samahir	21 år	Ghettoområde Y
Hodan	21 år	Ghettoområde Y
Istalin	16 år	Ghettoområde Z
Iman	25 år	Ghettoområde Å

Individuelle interviews:

- Malika er 17 år og bor i ghettoområde X. Hun er færdig med gymnasiet og arbejder i en bager på fuldtid. Malika har en dansk mor, og muligvis en far med anden etnisk baggrund end dansk.
- Sarah er 17 år og har tidligere boet i ghettoområde Y. Hun har en bosnisk mor og en grønlandsk far. Hun bærer tørklæde og italesætter sig selv som muslim.
- Istalin er 16 år og bor i ghettoområde Z. Hun går i gymnasiet. Hun bærer tørklæde og italesætter sig selv som en person med anden etnisk baggrund end dansk.
- Iman er 25 år og bor i ghettoområde Å. Hun har færdiggjort sin bachelor og skal begynde på en kandidatuddannelse efter sommer. Hun italesætter sig selv som muslim.

Gruppeinterview:

- Samahir er 21 år, bor ikke i ghettoområde Y, men har en tæt tilknytning til området. Hun går i skole, hvor hun går på pædagoglinjen. Desuden arbejder hun i 7/eleven. Samahir har udenlandske forældre.
- Hodan er 21 år og bor i ghettoområde Y. Har færdiggjort en erhvervsassistent uddannelse og går nu hjemme. Hodan definerer sig selv som noget andet end kristen.

Vi har anonymiseret informanternes navne, men da det kan være svært at garantere fuld anonymitet, har vi også valgt at anonymisere deres bopæl. Ovenstående informationer er oplysninger, som de unge kvinder gennem interviewene har talt frem og tager dermed udgangspunkt i de informationer, som de selv har fundet relevante. I udvælgelsen af vores informanter havde vi ikke tillagt etnicitet nogen betydning, dog talte alle de unge kvinder etnicitet frem som et væsentligt emne i relation til problemstillingen. I præsentationen af de unge kvinder har vi derfor valgt at tydeliggøre, hvad vi ved om deres baggrund. Sara, Hodan og Samahir er fra samme ghettoområde, og kender hinanden fra et fælles projekt, om at opstarte et søsterhus. De resterende informanter kender ikke hinanden.

Empiriindsamling og interviewmetode

Vi har indsamlet empiri ved brug af kvalitative individuelle forskningsinterviews, som har skabt mulighed for, at vi har kunnet nærme os de unge kvinders livsverden og dermed få adgang til deres oplevelser og erfaringer. Vores brug af denne forskningsmetode hænger således sammen med fænomenologiens intentionalitetsbegreb, som søger beskrivelser af, hvordan bestemte fænomener opleves ud fra første-persons perspektivet (Brinkmann, 2015:31). Vi har i denne fase ønsket at indsamle råstof, som skulle danne grundlaget for den

efterfølgende analyse. Teori har ikke spillet en rolle i empiriindsamlingen, istedet har det været de unge kvinders fortælling, der har været styrende. Da vi arbejder fænomenologisk, har vi igennem interviewene anstrengt os for at fralægge os vores forforståelse og spurgt åbent ind til de unge kvinders beskrivelser af fænomenet.

Vi valgte dog at gøre brug af en interviewguide (se bilag 3), således at vi sikrede en vis kontinuerlighed blandt interviewene. Vores oprindelige idé var, at de unge kvinder selv skulle tage billeder af deres ghettoområde, som vi ville anvende til at tale ud fra i interviewet. Med denne metode var formålet at forskyde magtbalancen, der ellers ofte opstår mellem informant og undersøger. De unge kvinder ville være eksperterne og ligge inde med viden om billedets indhold og dermed ville det være dem, der skulle guide os igennem billedernes indhold. Det viste sig dog, at denne del blev for omstændig, og vi havde en oplevelse af, at det var vanskeligere at få fat i informanter, hvis de også skulle forberede sig inden interviewet. Vi justerede derfor interviewmetoden og medbragte i stedet selv fire billeder, som skulle være behjælpelig til, at de unge kunne sætte flere ord på deres oplevelser og dermed blive inspireret af billederne. Vores interviewguide er således struktureret efter fire billeder, der viste (1) de fire sidste statsministre i Danmark, (2) aktiviteter, (3) sociale medier og (4) en boligblok (se bilag 4). De fire billeder bidrog til, at vi fik kontinuitet i interviewene og samtidig kunne vi ved brug af billeder sætte fokus på et emne frem for et specifikt spørgsmål. Vi har med udgangspunkt i billederne stillet spørgsmål som: “Hvad ser du på billedet?” og “hvad får det dig til at tænke på?” og dermed bestræbt os på at stille åbne spørgsmål. Vi havde desuden forberedt nogle mere specifikke spørgsmål, som vi kunne stille til hvert billede, såfremt de unge kvinder ikke selv associerede billedet med noget særligt. At konfrontere de unge kvinder med udvalgte billeder, kan dog også ud fra vores videnskabsteoretiske udgangspunkt problematiseres. Billederne har været medvirkende til at skabe et bestemt fokus i interviewene, hvor vi automatisk er kommet til at tale om bestemte emner ud fra billederne. Vi ser blandt andet, at alle informanter taler om politikernes syn og omtale af ghettoen, hvilket vi ikke kan afvise, bundet i det medbragte fotos af netop statsministrene. Vi har dog i selve spørgsmålene bestræbt os på at være maksimalt åbne og følge de veje og temaer som informanterne fandt væsentlige i overensstemmelse med den fænomenologiske tilgang.

Selve Interviewene er blevet afholdt i de unge kvinders ghettoområde, på nær et, der er afholdt over telefonen (mere om dette i afsnittet “refleksioner over interviewforløb”). I ghettoområde X og Å var det medarbejdere i de boligsociale helhedsplaner, der gav os

mulighed for at låne deres mødelokaler til interviews. Dette havde den fordel, at de unge kvinder kendte til lokalerne og var derfor hjemmevante i omgivelserne.

Refleksioner over interviewforløb

Ud over justering af brug af billeder er der i løbet af empiriindsamlingen ligeledes opstået nogle uforudsete situationer, som har ført til nogle metodiske overvejelser. Disse vil vi præsentere i dette afsnit.

Da vi, som tidligere nævnt, er interesseret i de unge kvinders første-persons perspektiv, er det en væsentlig fordel at udføre interviews, hvor kun informanten og interviewer er til stede. Situationen og det sagte bliver dermed i mindst muligt omfang påvirket af udefrakommende. Dette oplevede vi som en udfordring både i ghettoområde X og Y. I ghettoområde X havde informanten, Malika taget sin veninde med til interviewet. Malika forsikrede om, at veninden blot ville sidde og lytte, men vi måtte erkende, at veninden havde svært ved denne position og kom i løbet af interviewet således med sine holdninger og perspektiver. Dette var en præmis, vi valgte at acceptere, idet Malika gav udtryk for at venindens tilstedeværelse gjorde hende mere tryk. I boligområde Y foretog vi et individuelt interview med Sara og her måtte vi erfare, at vi ikke havde været præcise i forhold til gatekeepers tilstedeværelse under interviewet. Det viste sig, at gatekeeperen var nødsaget til at blive i rummet under interviewet, hvilket ikke kan udelukkes at have påvirket Sarahs udtalelser.

Vores udgangspunkt var, som tidligere nævnt, de individuelle interviews, men i ghettoområde Y udførte vi et gruppeinterview. Denne empiriindsamlingsmetode blev taget i brug, da gatekeeperen i ghettoområde Y anbefalede, at dette ville være den mest realistiske måde at få de unge kvinder i tale. Gatekeeperen havde forud for vores aftale oplyst, at der formodentlig ville møde 6-8 unge kvinder op til møde den pågældende dag. Da vi mødte op viste det sig dog, at kun to var fremmødt til aftenens møde og at en tredje var forsinket, men ville komme lidt senere. Vi valgte på baggrund af dette, at den ene af os skulle lave et gruppeinterview med Samahir og Hodan, som allerede var fremmødt og at den anden skulle vente på den tredje unge kvinde, Sarah. Ved inddragelse af gruppeinterviews i dataproduktionen opstår der en mindre konflikt i forhold til vores forskningsformål om at få adgang til de unge kvinders første-persons perspektiver, oplevelser og erfaringer i mødet med det omkringliggende samfund. Med inddragelse af gruppeinterviews i dataproduktionen kan vi ikke undgå at bevæge os lidt væk fra den enkelte informants individuelle erfaring og beskrivelser. Gruppeinterviews har dog den fordel, at de kan være medvirkende til at

producere mere komplekse data. Ifølge Halkier kan gruppeinterviews medvirke til, at informanterne kan supplere hinandens tanker og spørge ind til hinandens erfaringer ud fra en kontekstuel forståelse, som vi som undersøgere ikke nødvendigvis har (Halkier, 2012:139). I gruppeinterviewet oplevede vi præcis dette ved, at de to informanter supplerede hinandens udsagn og derved gav et mere nuanceret billede af fænomenet. Vi oplevede i det hele taget, at gruppeinterviewet skilte sig ud fra de individuelle interviews, idet de unge kvinder inspirerede hinanden i deres beskrivelser af deres oplevelser. Dette gav den ene informant tid til tænke tilbage på tidligere oplevelser, mens den anden informant talte, hvilket førte til dybere beskrivelser, hvor fortællinger blev uddybet. Derved fyldte interviewers spørgsmål mindre i dette interview end i de individuelle interviews.

En tredje justering vi gjorde os i løbet af vores empiriindsamling var, at vi blev nødsaget til at foretage et interview over FaceTime med informanten Istalin. Dette blev nødvendigt, da vores empiriindsamling foregik på samme tidspunkt, som COVID-19-epidemien brød ud i Danmark². At afholde et interview igennem FaceTime, kan føles mindre personligt, da tekniske udfordringer kan få samtalen til at gå i stå eller at hakke og det kan derfor være mere vanskeligt at afkode for eksempel mimik og stemningen i rummet. Vores umiddelbare oplevelse er dog, at dette interview blev meget fokuseret på emnet og at det ikke skiller sig synderligt ud fra de andre interviews.

På trods af at den samme interviewguide er brugt til alle fem interviews, er der særligt et interview, som skiller sig ud fra de andre. Dette drejer sig om interviewet med Iman. Iman havde forud for interviewet givet udtryk for, at hun meget gerne ville deltage i et interview, fordi samfundsdebatten vedrørende ghettoområderne var noget der optog hende. Hun havde også forud for interviewet oplyst, at hun for nylig havde afleveret en opgave på sin uddannelse, hvor hun havde valgt at skrive om kriminalitet i ghettoområderne og derfor mente hun at have en del viden om emnet, som vi ønskede at tale med hende om. Om denne opgave og Imans akademiske viden om emnet netop var grunden til, at hun havde svært ved at forhold sig til vores spørgsmål, er svært at sige. Vi måtte dog konstatere at Iman ved stort set alle spørgsmål (som rettede sig mod hendes egne oplevelser og tanker om de forskellige emner) svarede med forklaringer om, hvad hun havde af faglig viden på området, frem for

² Udbruddet med coronavirus startede i Kina i december 2019, men bredte sig hurtigt til omkringliggende lande og herefter til resten af verden, herunder også Danmark. Den 11. marts 2020 erklærede Verdenssundhedsorganisationen (WHO) pandemi, det vil sige en epidemi på flere kontinenter (Sundhedsstyrelsen, 2020).

beskrivelser af om og hvordan hun selv havde oplevet situationer forbundet med emnet. Samtidig fik interviewer det indtryk, at Iman generelt havde svært ved at sætte ord på sine tanker og oplevelser. På trods af at interviewer stræbte efter at holde lange pauser, hvor Iman havde mulighed for at overveje spørgsmålene, ventede Iman ofte på mere konkrete og specifikke spørgsmål fra interviewer, som hun så kunne be- eller afkræfte. Interviewer har således i store dele af interviewet spurgt Iman mere direkte, end det har været tilfældet i de øvrige interview, hvor vi i langt højere grad har kunnet forfølge informanternes fortællinger. På trods af at Iman kunne bekræfte de specifikke og i nogle tilfælde ledende spørgsmål, som interviewer stillede, er der ingen tvivl om, at interviewer i flere tilfælde har lagt ord i munden på Iman. Dette betyder, at citater fra Iman fylder langt mindre i analysen end citater fra de andre informanter.

Transskription

For at kunne arbejde analytisk med den indsamlede empiri er alle interviews blevet optaget og derefter transskriberet. Den første analytiske proces forekommer allerede i transskriptionen fra den mundtlige til den skriftlige form. Vi foretog transskriptionen ordret og registrerede gentagelser og brug af blandt andet 'øh'. Derudover noterede vi stemninger, latter og pauser. Vores transskription har derfor været detaljeret og tæt på det talte sprog. Dette er gjort med fokus på at fastholde meningsindholdet i interviewene og skærpe vores opmærksomhed overfor nuancer i interviewene (Kvale, 2009:203). Dog skal det nævnes, at det ikke kan undgås, at der går noget tabt fra det talte sprog til skriftsproget, for eksempel kropssprog og mimik. Interviewene havde en varighed mellem 30 og 50 minutter.

Analysestrategi

I dette afsnit vil vi præsentere den analysestrategi, som vi har anvendt i bearbejdningen af vores indsamlede empiri.

Analysesstrategien har et induktivt udgangspunkt, hvor afsæt har været i empirien. Målet har været at oparbejde nogle generelle mønstre, som har kunnet bidrage til at svare på vores problemformulering (Olesen, 2018:18). Vi har ladet os inspirere af Giorgis fænomenologiske metode til at få et overblik over den indsamlede empiri, men også til at se nye sammenhænge, som der ikke var åbenlyse fra starten. I overensstemmelse med Giorgis metoderegler og fænomenologien bearbejdede vi vores materiale i fire faser.

1. Indledningsvist gennemlæste vi alle interviews fra start til slut gentagne gange. Både i fællesskab og hver for sig. Herved dannede vi os et overblik over hele empirien. I

denne fase gik vi, i overensstemmelse med fænomenologiens epoché, til vores transskriberede materiale med et åbent og fordomsfrit blik.

2. Derefter gennemgik vi alle interviewene igen, hvor vi søgte efter meningsenheder og detaljerede beskrivelser af informanternes oplevelser, sådan som de selv har beskrevet dem i vores interviews. Målet var her at indfange den enkelte informants beskrivelse og oplevelse af fænomenet.
3. Herefter gik vi til meningskondenseringen, hvor vores mål var at transformere meningsenhederne til kategorier, som vi var interesserede i, i relation til vores problemfelt.
4. Slutteligt søgte vi på tværs af interviewene og fandt generelle meningsenheder og samlede kategorierne i temaer (Giorgi, 2017:182).

De tre første trin i modellen kan således betegnes som dekontekstualisering, hvor helheden i de enkelte interviews nedbrydes til enkelte dele, mens trin fire kan betegnes som en rekontekstualisering, hvor de enkelte dele igen sammensættes ud fra projektets og problemformuleringens fokus. Herved dannes der ny betydning og viden, som bidrager til, at vi som forskere kan overskride informanternes common-sense forståelser.

Nedenfor ses to eksempler på vores arbejdsgang i bearbejdelsen af den indsamlede empiri.

Eksempel 1

Trin 1	(Gennemlæsning af interview)
Trin 2	Eksempel på meningsenhed identificeret i interview med Sarah: <i>“Altså jeg synes at ... folk skal ligesom tage derhen og se det. Altså for det meste er sproget politikere og sociale medier ligesom overdriver det, øhm meget (...) der bliver ligesom sat et billede, lige så snart du sætte foden ind [i området], så er det lige før du blive skudt ned eller sådan noget. Og det føler jeg ikke rigtig (...) så det er (...) bare sådan sat op ligesom her [ghettoområde], det er kun kun kriminelle der bor her. Det er kun folk der ikke har en uddannelse, kun... altså udsatte mennesker, der ligesom er i de områder. Men det føler jeg ikke rigtig (...)”</i>
Trin 3	Denne meningsenhed transformeres i trin tre til kategorien: Politikere og sociale medier overdriver.

Trin 4	Denne kategori kommer senere i trin fire til at høre under temaet: Samfundets fortælling om ghettoen - set fra de unge kvinders synsvinkel.
--------	--

Eksempel 2

Trin 1	(Gennemlæsning af interview)
Trin 2	Eksempel på meningsenhed identificeret i interview med Malika: <i>“Vi kom gående her nede ved min opgang faktisk og lige det vi kommer gående, der havde der næsten lige været skyderi ikke, så vi blev jo stoppet af politiet og de skulle jo have vores navn og sådan og der tænkte jeg "okay i tager mit navn, men i tager ikke Maries, er det fordi hun har blå øjne og lyst hår" eller du ved, der tænkte jeg sån der "hvad sker der"?”.</i>
Trin 3	Denne meningsenhed transformeres i trin tre til kategorien: Er det fordi hun har blå øjne og lyst hår?
Trin 4	Denne kategori kommer senere i trin fire til at høre under temaet: Etnicitet som afgørende for hvordan de unge kvinder føler sig mødt.

Efter at have bearbejdet alle interviews ud fra ovenstående principper, er der på tværs af alle fem interviews fremkommet fem temaer:

Tema 1	Samfundets fortælling om ghettoen - set fra de unge kvinders synsvinkel
Tema 2	De unge kvinders egen fortælling om ghettoen
Tema 3	Etnicitet som afgørende for hvordan de unge kvinder føler sig mødt
Tema 4	De unge kvinders måde at håndtere samfundsdebatten på
Tema 5	Mødet med drengene fra ghettoen

Temaerne vil blive behandlet i specialets analysedel, hvor vi igennem en meningsfortolkning, søger efter ‘mere’ end blot det sagte, men ønsker at finde meningsstrukturer og betydningsrelationer, der ikke fremtræder i den direkte tekst (Kvale, 2009:230).

Da der i analysen er anlagt et nedefra-perspektiv, hvor målet har været at forstå fænomenet, sådan som det opleves af vores informanter, har store dele af analysen et deskriptivt sigte. Teori og begreber har dermed ikke været styrende i udarbejdelsen af meningsenheder og temaer, som vi anvender i opgaven. I selve analysefasen, spiller teori dog en rolle, men sigtet med analysen har netop været at lade empirien være styrende for valg af teori. Teorien har været behjælpelig med at se 'mere' end det beskrevne og der er derfor opstået et sammenspil mellem teori og empiri, der har været anvendelig for at komme dybere ned i analysen. Vi har dog i videst muligt omfang bestræbt os på, at lade empirien være styrende og har kun inddraget teori i det omfang, som vi mener at empirien har kaldt på det.

Analyse

03

Analyse

I det følgende afsnit vil vi undersøge, hvilke oplevelser de unge kvinder har i mødet med det omkringliggende samfund og hvilken betydning dette møde har for deres selvforståelse.

Målet med analysen er at overskride de unge kvinders common-sense forståelser og udlægge dem analytisk. Med afsæt i deres fortællinger ønsker vi at identificere og udvikle almene forståelser af deres verden ud fra første-person perspektivet. For at imødekomme dette vil vi trække på vores egen analytiske sans og dermed evnen til at se 'mere'. Derudover vil vi inddrage allerede eksisterende teorier, idet disse kan hjælpe os med at se nuancerne i de unge kvinders udtalelser. Derved kan vi nærme os en bredere forståelse af det sagte.

Afsnittet er overordnet set struktureret ud fra vores arbejdsspørgsmål, men indledes dog med et afsnit, der omhandler de unge kvinders måde at afgrænse ghettoområderne på. Dette danner udgangspunkt for, at vi kan arbejde videre med arbejdsspørgsmålene.

1. I den første analysedel ønsker vi at analysere, hvilken fortælling de unge kvinder har om samfundets opfattelse af ghettoen.
2. Derefter vil vi analysere, hvilken fortællingen de unge kvinder selv har om deres ghetto.
3. Efterfølgende vil vi analysere de faktorer, som de unge kvinder italesætter som vigtige i deres møde med det omkringliggende samfund.
4. Dernæst ønsker vi at analysere, hvordan de unge kvinder håndterer den aktuelle samfundsdebat om ghettoen.
5. Afslutningsvis vil vi analysere, hvilken betydning kvindernes køn har i mødet med det omkringliggende samfund.

Afgrænsning af ghettoerne

Forud for den egentlige analyse er det nødvendigt at tydeliggøre, hvordan de unge kvinder definerer og afgrænser ghettoen. Under vores interviews blev vi netop klogere på, hvor de unge kvinder egentlig havde adresse. Det viste sig at to ud af de seks informanter (Samahir og Sarah) ikke boede i et område, der af politikerne defineres som en ghetto. Til trods for at dette ikke var vores udgangspunkt, har variationen vist interessante fund i forhold til de unge kvinders syn på ghettoen og hvordan de identificerer sig med den. Vi kan i interviewene med de unge kvinder konstatere, at de alle definerer sig som værende nogen, der kender ghettoen 'indefra' og dermed identificerer sig selv som værende fra ghettoen. Dette på trods af at de ikke har adresse i en af de politisk afgrænsede ghettoer. Dette er interessant, da det kan

indikere, at de unge kvinder har en mere 'flydende' forståelse af ghettoer. At de unge kvinder definerer ghettoen som en mere flydende størrelse, kan blandt andet ses i interviewet med Istalin, der er bosat i ghettoområde Z. I løbet af interviewet lægger Istalin vægt på, at hun bor i en bestemt bydel frem for ghettoområde Z. Da interviewer spørger ind til, hvorfor hun ikke siger navnet på ghettoen, beskriver hun det således:

(...) hvis jeg skal sige til folk: "Hvor bor du henne"? Så siger jeg ikke [Boligområde Z] så siger jeg, jeg bor i [en bestemt bydel]. Fordi at det er jo ligesom mit område på en eller anden måde. Så jeg tror ikke helt at det har noget med [Boligområde Z] alene, men ligesom hele området. Fordi [bydelen], det er jo også bare generelt set for ligesom at være sådan lidt ghettoområde agtig.

Citatet viser, at Istalin føler, at hun kommer fra et ghettoområde, men at ghettoen altså er større end selve ghettoområde Z. Hun identificerer sig ikke direkte med ghettoområde Z, men altså med hele bydelen som område. Ifølge politikerne er ghettoområderne veldefineret geografiske områder, mens Istalin i stedet har en forståelse af, at hele bydelen bliver set både af andre og hende selv som et ghettoområde.

Et yderligere eksempel på at de unge kvinder ikke tænker ghettoområderne, ligeså geografisk afgrænsede som politikerne gør er, da Samahir fortæller om hendes holdning til politikernes sprogbrug. Samahir bor ikke i en af de politisk afgrænsede ghettoer, men i et andet boligområde tæt derpå. I interviewet, der foregår sammen med Hodan, definerer hun dog flere gange sig selv som en del af det 'vi', der bor *inde* i ghettoen. Et eksempel herpå er, da hun fortæller, at hendes oplevelse er, at politikerne udstiller beboerne i ghettoområderne. Hun siger:

Det er også at udstille jo (...). Når vi så en dag gerne vil hen på et arbejde eller et eller andet (...) hvis en eller anden skal på arbejde sådan en jobsamtale: "Hvor er du fra?" [boligområde Y] "Wow så ved man ikke hvem hun har som storebror, vi ses".

Samahir definerer altså sig selv som tilhørende den gruppe af beboere, der grundet politikernes italesættelse af ghettoområderne, kan få svært ved at finde et arbejde. Dette på trods af at hun ikke er beboer i en af de politisk afgrænsede ghettoer. Vi ser altså, at de unge kvinder afgrænser og dermed definerer ghettoen mere flydende end den politiske geografiske definition af ghettoen. Dette er en væsentlige pointe at have for øje, når vi i det følgende analyserer de unge kvinders beskrivelser. Når de unge kvinder anvender ordet ghetto og

beskriver oplevelser derfra, er der altså ofte tale om et større område eller hele bydele, som de opfatter og definerer som ghettoer.

Del 1: Hvilken fortælling har de unge kvinder om samfundets opfattelse af ghettoen?

I interviewene med de unge kvinder er det gennemgående, at de alle oplever en uoverensstemmelse mellem udefrakommendes billede af ghettoen og deres egen opfattelse af deres ghettoområde. I dette afsnit vil vi belyse, det billede de unge kvinder selv oplever, at der bliver tegnet af deres ghettoområde og hvad dette billede afstedkommer af tanker og følelser hos de unge kvinder.

Flere af de unge kvinder italesætter, at der bliver tegnet et negativt billede af ghettoen. Sarah fortæller eksempelvis:

(...) der bliver ligesom sat et billede af, [at lige] så snart du sætter foden ind, så er det lige før du bliver skudt ned eller sådan noget. Og det føler jeg ikke rigtig der var. Jeg er aldrig blevet skudt ned. Jeg synes bare det bliver sådan sat op [som om] der kun [er] kriminelle der bor her. Det er kun folk der ikke har en uddannelse, kun... altså udsatte mennesker, der ligesom er i de områder. Men det føler jeg ikke rigtig der var.

Sarah peger altså på, at folk udefra har en opfattelse af, at ghettoen er et farligt sted og at der alene bor mennesker, som er udsatte og anderledes. Der er en forestilling om, at beboerne ikke lever op til de forventninger og normer, der er i det øvrige samfund. Sarahs udtalelse leder tankerne hen på sociologen Erving Goffmans (f. 1922) begreb om *stigma*. Et stigma er ifølge Goffman en egenskab, der er dybt miskrediterende og forstås bedst som en uoverensstemmelse mellem en persons tilsyneladende og faktiske sociale identitet (Goffman, 2009:46). En stigmatiseret person er stigmatiseret i relation til andre, som er 'normale' og de 'normale' er ifølge Goffman dem, der ikke bærer stigmaet. Når man taler om stigmatisering, er det således en social proces, hvorigennem nogle menneskers sociale identitet spoles, som følge af omgivelsernes reaktion på deres identitet eller adfærd (Goffman, 2009:20). Igennem denne proces identificeres mennesker, som har afvigende adfærd eller ikke-accepterede egenskaber med stereotype, nedvurderende forestillinger (Goffman, 2009:20). Stigmaet er således ikke placeret hos den stigmatiserede eller hos de stigmatiserende, men i relationen mellem de to. Med Goffmans begreb om stigma kan vi altså forstå Sarahs oplevelse som et udtryk for at ghettoområderne og beboere kategoriseres som problematisk afvigende. Med

Goffmans terminologi besidder ghettoen en dybt miskrediterende egenskab, idet der er tale om områder, hvor beboerne begår vold og kriminalitet (Goffman 2009:45). Derudover har Sarah en opfattelse af, at der udefra tegnes et billede af, at det alene er mennesker uden uddannelse og med sociale problemer, der bor i ghettoen. Det er dog ikke den forståelse og opfattelse, som Sarah selv har om ghettoen.

I citatet bliver det samtidig tydeligt, at Sarah kæder denne nedvurdering ret snævert sammen med det ghettoområde hun bor i. Sociologen Loïc Wacquant (f. 1960) har kritiseret Goffman for, at han ikke nævner bopælsadresse som ét af de forhold, der kan føre til stigma (Wacquant, 2013:241). Wacquants begreb om *territorielt stigma* er således en videreudvikling af Goffmans stigmabegreb. Territorielt stigma anvendes til at betegne den proces, der sker når et område frem for en person, er udsat for et stigma. Wacquants pointe om at bopælsadresse er et muligt handicap, der kan føre til stigma, bliver særlig relevant i forhold til dette projekt. De unge kvinder beskriver nemlig gentagne gange, hvordan de oplever at deres bopælsadresse i ghettoerne og dem selv som beboere er udsat for stereotype forestillinger om dem som mennesker. Sarah beskriver eksempelvis i ovenstående citat, hvordan hun oplever, at der bliver tegnet et forvrænget billede af, hvad der foregår i ghettoområderne i hverdagen og hvilke mennesker, der bor der. Begrebet om territorielt stigma er således relevant for forståelsen af Sarahs oplevelser og det der udtrykkes i citatet ovenfor.

På lignende måde taler Hodan og Samahir også om, hvordan de oplever at samfundets fortælling om ghettoen ikke stemmer overens med beboernes egne opfattelser. Samahir fortæller om politikernes syn på ghettoen:

(...) og jeg synes også nogle gange at de [politikerne] siger nogle lede ting. Fordi det er jo ikke alle der bor i ghettoen, der er sådan der. Der er mange ja (...) og der bor sgu også helt almindelige familier derhenne.

Hodan fortsætter:

Vi er jo bare en almindelig familie der også bor inde i det område, hvor der så bliver lavet lidt ballade (...). Jeg har ikke følt mig sådan, at jeg er bange for at bo her, eller jeg kender jo allesammen. Vi hilser på hinanden, men så er det stadig sådan: "Ej det er farligt, du skal ikke tage derover". Så det er uretfærdigt, at det er alle, der skal have skylden når idioter laver ballade.

Hodan og Samahir beskriver altså en opfattelse af, at den fortælling eller det billede der er af ghettoen udefra, er møntet på en lille gruppe af ballademagere fra ghettoen, men at den på ingen måde er karakteriserende for størstedelen af beboerne i ghettoerne. De unge kvinder beskriver dermed, hvordan de oplever at ghetto-stemplet uretmæssigt påtvinges og gives til samtlige beboere. De unge kvinder er således, sammen med de øvrige beboere, bærere af et stigma, der efter de unge kvinders overbevisning, ikke vedrører dem. Følelsen af at en bopælsadresse i et ghettoområde kan føre til stigmatisering af beboerne, er i overensstemmelse med Wacquants pointe om at bestemte bopælsadresser i sig selv, kan udløse et muligt handicap. Det territoriale stigma fremkommer altså i fortællingen, da de unge kvinder har en oplevelse af, at de stigmatiseres ud fra deres bopælsadresse.

Med Goffmans stigmabegreb kan vi ligeledes få øje for, at beboerne i ghettoområderne oplever at deres personlige egenskaber negligeres. Goffman beskriver, at stigmatisering involverer kategorisering, som betyder at bestemte stereotype forståelser af gruppe-medlemmernes egenskaber og personlige karakteristika fastlægges i relation til stigmaet. Herved tilsidesættes eller annulleres alle de unikke personlige kvaliteter og egenskaber, som stigmatiserede mennesker muligvis også rummer (Goffman, 2009:22). Goffman taler desuden om, at stigmatisering fører til diskrimination og statustab for den stigmatiserede. De mennesker som stigmatiseres, ekskluderes fra en række udfoldelsesmuligheder og den almindelige respekt, som tilkommer normale mennesker i samfundet (Goffman, 2009:22). Dette er i tråd med Hodans udtalelse; *“vi er jo bare en almindelig familie”*. Hun udtrykker hermed, at hun selv og hendes familie bliver stigmatiseret fordi de bor i ghettoen. Dette på trods af at de har helt ‘almindelige’ kvaliteter og egenskaber.

Sprogets betydning

Som beskrevet i forrige afsnit tegner de unge kvinder et klart billede af, at der er uoverensstemmelse mellem udefrakommendes opfattelse af ghettoen og kvindernes egen opfattelse af deres ghettoområde. Samahir kommer med et eksempel, der beretter om en oplevelse af, at politikerne tegner et billede af ghettoen som et sted, der afviger fra det øvrige samfund. Hun siger:

(...) jeg synes bare at det er som om: “Zoologisk have er derovre så lad os bare lade dem være der og ødelægge det hele for dem”. Jeg synes det er sådan deres [politikernes] tankegang er. Kommer ikke hen og står inde i en ghetto og prøver at forstå mennesker.

Og senere uddyber hun:

*Det er også at udstille jo. Det er også at sige det, lidt ligesom jeg sagde før:
"Zoologisk have. Her skal I ikke gå hen. Her skal I ikke gå hen. Her skal I ikke gå
hen". (...) De udstiller jo alle menneskene. De udstiller ikke kun dem [der laver
kriminalitet], der har gjort det eller de to, tre, fire der har gjort det. De udstiller alle.*

Samahir har altså en opfattelse af, at politikerne betragter ghettoområderne som zoologiske haver og fortæller dermed, at hun føler sig udstillet som et dyr i bur. Samahirs beskrivelser kan vise den manglende anerkendelse, hun oplever, at politikerne giver til ghettoområderne og hende som beboer. Sociolog og filosof Axel Honneths (f. 1949) anerkendelsesteori kan være behjælpelig med at begrebsliggøre Samahirs beskrivelser. Honneth beskriver, hvordan individet ved manglende anerkendelse vil opleve at blive krænket. Krænkelser indebærer, at individet får en oplevelse af at være anderledes og isoleret fra det omkringliggende samfund (Willig 2006:10). For at forstå krænkelserne, er det ifølge Honneth væsentligt at kortlægge, hvilke sfærer krænkelserne foregår i. Han inddeler derfor anerkendelse i tre sfærer; *den private sfære, den retslige sfære og den solidariske sfære*. En vellykket identitetsdannelse er afhængig af, at individet oplever anerkendelse på alle tre niveauer (Høilund, 2005:24). Samahirs beskrivelser kan vi forstå ud fra Honneths retslige sfære, der vedrører de universelle rettigheder og lovgivning. I denne sfære handler det om, hvorvidt individet oplever at blive behandlet som ligeværdigt medlem af samfundet. Dette indebærer muligheden for at stille krav og deltage på lige fod med andre borgere i samfundet og opnå selvagtelse. Hvis individet ikke føler sig retfærdigt behandlet og dermed ikke får tildelt rettigheder, som for eksempel er berettiget jf. lovgivningen, opstår krænkelser (Willig 2006:12). I ovenstående citat bliver det tydeligt, at Samahir føler sig krænket, idet hun oplever, at politikerne ser på hende og resten af beboerne i ghettoen som dyr, der ikke opfører sig som den almene borger udenfor ghettoen. Hun føler sig udstillet som et farligt dyr i et bur, som ingen skal komme i nærheden af. Den universelle ret til at blive behandlet ligeværdigt, uanset forhold i livet, bliver altså udfordret. Samahir oplever ikke, at hun og resten af beboerne i ghettoerne bliver behandlet som ligeværdige medlemmer i samfundet, men i stedet bliver de set på som en samlet kategori, hvor alle udstilles som værende anderledes. Når Samahir udtaler: *"Jeg synes bare at det er som om: "Zoologisk have er derovre så lad os bare lade dem være der og ødelægge det hele for dem"*, så viser det netop en følelse af, at der indirekte siges, at man ikke regner med hendes eller resten af beboerne i ghettoens moralske troværdighed eller evne

til at præstere i det omkringliggende samfund. I stedet skal Samahir og beboerne passe sig selv og ikke deltage i samfundet. Dermed mister de status som værdige og ligeberettigede borgere. Denne følelse af uretfærdighed kan, ifølge Honneth, udmunde i tab af selvrespekt og kan true den sociale integritet individet har. Dette kan resultere i, at individerne mister tilliden til institutionerne i staten og det offentlige som helhed (Høilund, 2005:28). Man kan altså frygte at de unge kvinder, mister tiltroen til statens institutioner, når de oplever at politikerne tegner et billede af ghettoen og dens beboere som afvigende.

Flere af de unge kvinder italesætter, hvilke årsagsforklaringer de ser, ligger bag det negative syn på ghettoen. Nedenfor vil vi skitsere et eksempel fra Istalin. De unge kvinders forklaringer kan bidrage til, at vi som undersøgere får et bredere kendskab til de unge kvinders oplevelse af samfundets syn på ghettoen. De unge kvinders årsagsforklaringer kan med andre ord udvide vores forståelseshorisont for kvindernes oplevelser.

Uoverensstemmelsen som de unge kvinder beskriver, har rod i flere forskellige faktorer. Især bliver politikernes sprogbrug om selve ghettoen beskrevet som værende afgørende for den øvrige befolknings opfattelse af ghettoen. Istalin giver et eksempel på, hvordan hun oplever, at politikernes sprog er stigmatiserende og nedladende. Hun fortæller:

Altså når en politiker går ud og kan bruge ord som ikke helt er særlig søde (...) så gør det jo, at den almene borger også tænker: "Nå okay så er det jo fint at tale ned til folk" (...) det er jo dem [politikerne] som der ligesom sætter dagsordenen, så når de går ud og normaliserer at man sådan kan stigmatisere personerne og at man kan snakke ned til mennesker (...) så gør det selvfølgelig at den uformelle kommentar på facebook den kan gå hen og blive meget grovere. Jeg tror også bare, at det er blevet sådan til meget dagligdag, at man ser mange andre gøre det (...)

Netop gennem politikernes sprogbrug har Istalin en opfattelse af, at der tales nedværdigende og stigmatiserende om folk fra ghettoen. Hun peger på at politikernes sprogbrug om ghettoerne har stor betydning for, hvilken opfattelse den øvrige befolkning har af ghettoen og ikke mindst hvordan der tales om beboerne i ghettoen. Istalin uddyber lidt senere:

(...) altså jeg oplever meget (...) den måde politikernes debat går hen på, det er den måde, de almene danskeres debat går hen på. Den måde som man snakker i Folketinget og de emner man tager op, de holdninger man har, det er jo selvfølgelig noget, der kommer til at påvirke alle dem som der følger med. Og specielt, altså det behøver ikke engang være nogen som følger med politisk, man kommer jo til at se et

eller andet i aviserne, eller ude på gaden. Det er den debat som der kommer til at være i skolerne og på arbejdsmarkedet, så jeg føler at (...) det har en meget stor indflydelse på hvordan alle andre kommer til at tænke og hvordan alle andre kommer til at debattere og snakke til hinanden.

Istalin mener altså, at politikernes sprogbrug er en af årsagsforklaringerne til, at det generelle sprogbrug om ghettoerne og beboerne er negativt. Derved oplever hun, at politikernes sprog er med til at stigmatisere, men Istalins meget ensidige ansvarsplacering hos politikerne kan synes for entydig. Man kan med rette spørge, om ansvaret for den almene debatform alene kan placeres hos politikerne eller om den almene borger i Danmark ikke også har et ansvar i forhold til, hvordan vi vil tolerere at der tales og skrives om mennesker. Både Istalin og Samahir beskriver, som vist ovenfor, en følelse af at blive set på som nogen der lever og tænker markant anderledes end den øvrige befolkning og bekræfter dermed også oplevelsen af at blive stemplet som afvigende. Politikernes sprogbrug om ghettoen bidrager altså ifølge de unge kvinder til, at der bliver skabt en forståelse af, at alle beboerne i ghettoområderne opfører sig på en bestemt afvigende og ikke ønskværdig måde.

Konsekvenser ved det negative syn

Flere af de unge kvinder beskriver, hvorledes den politiske debatform konkret påvirker dem i hverdagen. I dette afsnit ønsker vi at tydeliggøre deres beskrivelser, idet dette kan bidrage til, at vi får en dybere forståelse af, hvordan de unge kvinders hverdagsliv udfolder sig. De unge kvinder beretter både om konsekvenser, som de allerede nu føler og oplever i hverdagen, men beretter også om mere vidtrækkende konsekvenser, som de mener, at samfundsdebatten og ghettopakken kan have for dem og andre beboere på sigt. De unge kvinder beretter blandt andet om, hvordan samfundsdebatten er med til at gøre deres veninder usikre på, om de tør besøge dem i ghettoen. Hodan henviser til sådan en samtale med en veninde:

(...) det påvirker jo én når altså, hvis man skal have veninder på besøg "Nå men jeg må ikke tage hjem til dig fordi at du bor i en ghetto" (...)

Hodan har altså oplevet, at veninder ikke må komme på besøg grundet hendes adresse i ghettoen. Malika fortæller ligeledes om, hvordan hun har oplevet at hendes efterskoleveninder har reageret på oplysningen om, at hun bor i en ghetto i København:

Altså, da jeg startede på efterskole og jeg fortalte at: "Okay, jeg kommer fra en ghetto fra [en specifik bydel] og sån". Så var de sådan: "Uh, ghetto på [bestemt bydel]" og sån. I starten når de skulle hjem til mig, så var de sådan: "Der sker ikke noget eller noget?" og så var jeg sådan: "Nej, der sker ikke noget, hvad skulle der ske" agtig. Der sker jo ikke noget mere, eller hvad man siger, der er ikke så meget bande og sådan noget, nu her i [ghettoområdet X] mere vel.

Malika oplever altså, at folk udefra har en forudindtaget forståelse af, at man skal frygte at komme i ghettoen. Adspurg om hvad Malika tænker om efterskole venindernes reaktion, fortsætter hun:

Altså jeg blev ikke sur eller noget, altså på dem, men du ved jeg tænkte bare, altså jo, jeg sagde til dem: "Der er ikke noget at være bange for, altså der sker ikke noget. Altså der sker ikke jer noget fordi, der er ikke sket mig noget, så hvorfor skulle der lige præcis ske jer noget, fordi I kommer og besøger mig"? Altså det gør der jo ikke, og hendes forældre var faktisk også meget, fordi hun bor i plejefamilie, så de var også sådan lidt: "Ahh, det er en ghetto og sån ikke" (...).

Malika retter ikke en frustration mod sine veninder eller deres forældre, men forsøger at oplyse om, at det ikke er farligt at komme i ghettoen. Vi ser altså, at stigmatiseringen har nogle helt konkrete konsekvenser for de unge kvinders sociale liv.

En anden konsekvens som der sættes i sammenhæng med den politiske debat, omhandler beskæftigelsesmuligheder. Samahir beretter om en forventning, som hun har:

(...) hvis en eller anden skal på sådan en jobsamtale: "Hvor er du fra?" "[Ghettoområde Y]", "wow så ved man ikke, hvem hun har som storebror, vi ses". Forstår du hvad jeg mener? Nogle gange synes jeg at politikere sådan, når de gør ting, så tænker de ikke hvad det er de laver. De tænker jo bare: "Nåh okay nu skal vi jo hjælpe Danmark og fortælle dem hvad der ikke er godt og hvad der er godt" og sådan noget, men det gør de ikke. De ødelægger det for mange andre.

Citatet er altså udtryk for en formodning og ikke et konkret eksempel på noget, som Samahir selv har oplevet. Samahir giver i citatet politikerne ansvaret for, at det muligvis kan blive svært for hende at få et arbejde i fremtiden. Samahirs negative forventning om hendes muligheder kan dog lige så vel være dét, der ender med at have negativ betydning. Man kan

med andre ord sige, at Samahir har internaliseret en forestilling om, at hun er dårligere stillet i forhold til fremtidig beskæftigelse end andre, alene på baggrund af hendes adresse. I Samahirs udtalelse ligger der en form for ansvarsfralæggelse, hvor hun allerede har givet andre skylden for de udfordringer, som hun muligvis vil møde i fremtiden. Eksemplet er et udtryk for at Samahir, i hvert fald i nogle tilfælde, møder mennesker i samfundet med en forventning om, at de vil møde hende med lave forventninger og med en negativ indstilling til, hvem hun er som menneske. Samahir forventer altså at kvaliteter og positive egenskaber overskygges, når hun bor i en ghetto og dette bidrager til, at beboere kan have dårligere chancer for at komme i beskæftigelse.

For Malika handler det ikke kun om, hvilke konsekvenser det har for hende, at ghettoen stigmatiseres, hun sætter også ord på konsekvenserne for området som helhed. Malika fortæller om, hvordan hun oplever, at ghettolisten bidrager til at påvirke området negativt, blandt andet ved at udefrakommende ikke har lyst til at flytte til området, fordi de er negativt påvirkede af fortællingen om områderne.

Ja, så kan det godt være at de [udefrakommende] tænker: "Okay her skal jeg ikke bo, fordi det er farligt" eller "der kan ske alle mulige ting" eller noget lignende ikke. Og det er bare nederen fordi så får vi jo ikke nye [beboere/naboer] og så kommer vi [ghettoområdet] ikke af [ghettolisten], og sådan nogle ting. Men, ja, hvem gider at bo et sted, hvor der er kaos, eller hvad man nu skal sige.

Lidt senere uddyber Malika med:

Hvis jeg for eksempel vildt gerne vil bo et andet sted, og så fik tilbudt en lejlighed. Jeg synes lejligheden er super fed, men den er på ghettolisten og det er ikke sådan et sted jeg føler jeg vil bo, der er jo nok nogen, der tænker, at der gider jeg ikke at bo, sådan et sted fordi den er på ghettolisten, eller det er en ghetto, som de har fået at vide, og hvad er der sket og alt sådan noget, det ved nærmest alle jo også godt ikke, for det er blevet skrevet ud.

Malika beretter altså om, hvordan hun oplever, at samfundsdebatten er med til at skabe og fastholde et kausbillede af ghettoerne, hvor det er farligt at opholde sig. Hun fortæller således om, at ghettoerne har pådraget sig et stigma, som det er nærmest umuligt for dem at slippe af med igen. Dette kan have negativ betydning i forhold til politikernes ønske om, at mere ressourcestærke borgere skal flytte til områderne. På den måde opstår der, ifølge Malika, en

ond spiral, fordi den negative omtale betyder, at nye ressourcestærke beboere ikke finder det attraktivt at flytte ind. Det kan medføre, at området forbliver en ghetto og dermed formodentlig fortsat vil få negativ omtale. Dette leder igen tankerne hen på Wacquats begreb om territorielt stigma, der som bekendt peger på, at bopælsadresse kan udgøre et af de handicap, der kan føre til stigma (Wacquant, 2007:67).

Sarah uddyber med en pointe om, at hun ikke kun ser, at det er politikernes sprog, der er med til at stigmatisere områderne og beboerne. Hun peger på, at også de sociale medier bærer et ansvar. Hun siger:

Det er lige før, at jeg vil anbefale alle at tage derud og se det og ikke lade sociale medier blinde ens øjne. Fordi at sociale medier har en tendens til at overdrive alting. Jeg synes faktisk der er virkeligt flot derhenne, når man går bag facaden. Så på den måde, fordi sociale medier, viser bare den dårlige side, og highlighter det helt op. Så jeg synes man skal se det selv.

Sarahs citat indikerer, at hun ikke vil afvise, at der er noget om snakken i forhold til, at der kan være problemer i ghettoområder. Derudover påpeger hun dog også, at de sociale medier overdriver og bidrager til et unødvendigt negativt billede af ghettoen. Desuden kommer hun med anbefalingen om at gå "bag facaden" og i dette kan der ligge en forståelse af at ghettoområderne, ifølge hende, både fysisk og menneskeligt indeholder nogle positive og smukke fortællinger som udelades i de sociale mediers fremstilling af ghettoområderne.

Opsamling på analysedel 1

Ovenstående analyse har vist os, at de unge kvinder oplever, at ghettoen bliver stemplet som et farligt sted, hvor der kun bor mennesker, som afviger fra normen i samfundet. Goffmans begreb om stigma har hjulpet os med at få øje for de mekanismer, som er på spil for de unge kvinder, når samfundets fortælling om ghettoen fører til, at de som beboere bliver udsat for stigma. Wacquants begreb om territorielt stigma har hjulpet os med at forstå, at kvindernes bopælsadresse spiller en væsentlig rolle i forhold til det stigma, som de oplever at være udsat for. De unge kvinder efterlades med en følelse af, at deres personlige positive egenskaber overskygges af det stigma, som de pådømmes på grund af deres bopælsadresse. I forlængelse af dette har Honneths begreb om den retslige sfære hjulpet os med at forstå de krænkelse, som de unge kvinder er udsat for i denne sfære. Her fandt vi, at de unge kvinder efterlades med en følelse af ikke at være ligeværdige med de normale i samfundet. Desuden har den ovenstående analyse vist os konkrete eksempler på, hvordan de unge kvinder oplever at deres

samvær med veninder, beskæftigelsesmuligheder og tilflytning af nye beboere også er påvirket. De unge kvinder peger hovedsageligt på, at det er politikerne, som bærer ansvaret for det negative billede, der er af ghettoerne, men de sociale medier nævnes også som ansvarshavende.

Del 2: Hvilken fortælling har de unge kvinder selv om ghettoen?

I det følgende afsnit vil vi fokusere på den beskrivelse, som de unge kvinder selv mener, er retvisende for deres ghettoområde. Kvindernes egen fortælling om ghettoområderne er interessant for vores problemstilling, idet vi her får kendskab til den uoverensstemmelse, der er mellem udefrakommendes blik på ghettoen og det blik som de unge kvinder fra ghettoen selv har.

Ud fra analysedel 1, virker det umiddelbart oplagt at kigge mod Wacquants begreb om territorielt stigma, idet kvinderne netop beskriver, at der sker stigmatisering af deres ghettoområde. Wacquant beskriver, at der kan opstå problematiske diskurser når områder beskrives som problematiske. Dette kan medføre en kriminalisering og forværring af områdets rygte, således at der til sidst, med Wacquants begreb opstår et såkaldt *'blemish of place'* (Wacquant, 2007:67). Det territorielle stigma opstår dog først, når et område opfattes som problematisk af personer både udefra, uden førstehåndskendskab til ghettoen, samt personer indefra ghettoen, eksempelvis beboerne. Stigmaet skal således komme både udefra og indefra, før man, efter Wacquants opfattelse, kan tale om et territorielt stigma. De unge kvinder som vi har talt med tegner dog langt fra et billede af ghettoen som problematisk. På tværs af interviewene har vi derimod kunnet identificere, at de unge kvinder tegner et billede af ghettoen som et *særligt* godt sted. Sarah beskriver eksempelvis:

(...) jeg synes mere at folk, de ligesom connecter mere på tværs af deres religioner og nationaliteter, som der er i de områder (...) altså så for eksempel ved nabohjælp og så videre. Fordi min mor er meget syg og vi boede på øverste etage, så vores naboer har altid hjulpet med at hente mig for eksempel. Også bare i det hele taget grønthandleren der var i [ghettoen] han kom op med tingene, og leverede det til os, fordi han vidste at hun var dårligt gående.

Sarah tegner altså et billede af et stærkt naboskab og sammenhold, hvilket hun oplever som særligt for ghettoområderne. Sarah påpeger, at dette naboskab sker på tværs af nationaliteter, hvilket hun finder særligt positivt. Sarah bor som bekendt ikke i et af de politisk afgrænsede ghettoområder på nuværende tidspunkt (jf. afsnit om præsentation af informanter), men bidrager her med yderligere refleksioner over, hvordan det var at bo i ghettoen:

Jeg føler, der var sådan det store fællesskab, hvor alle var sammen og altså det var lejligheder, så det var andre mennesker, og så kom jeg her til Amager og så boede i rækkehus. På det tidspunkt var det kun pensioneret der var der, så der var ikke rigtig

nogen man kunne lege med, der var ikke nogen der ku' ligesom snakke med mig for eksempel at være mix eller hvordan det var (...) jeg havde ikke rigtig noget at snakke med en 60-årig om. Så på den måde savner jeg rigtig meget. Jeg er virkelig ked af det over at flytte. Jeg kunne virkelig godt li' det.

Sarah beskriver altså, at hun savner at bo i ghettoen blandt andet, fordi hun der var blandt ligesindede, der ligesom hende selv har minoritetsetniske rødder. Sarah beretter således om en opfattelse af, at de mange forskellige nationaliteter i ghettoen er positivt og noget som hun savner efter at være fraflyttet området. Malika bekræfter ligeledes, at hun også har oplevet de mange forskellige nationaliteter som noget positivt:

(...) fordi der er ikke noget problem i at der også er kommet andre nationaliteter eller noget vel. For det er jo kun godt. Der er flere ting man kan lave, for eksempel til familiesjov, der laver de forskellige (...) nationalitets mad [nationalretter]

Malika uddyber desuden:

Jeg kan godt lide det her område (...). Før i tiden så var der jo meget sådan med bande og kriminalitet i [ghettoområde X] "Uh" ikk. Men når man selv bor her, så føler man det ikke på samme måde, som hvis man kommer udefra og man læser at der har været skyderi og sån, det er ikke normalt for os, der bor her, men jeg tror ikke vi får det hele til at virke så meget voldsommere, som alle udefra gør.

Flere af de unge kvinder beskriver altså et meget positivt billede af deres eget ghettoområde. Eksempelvis beskriver de, at forskellige nationaliteter giver diversitet, hvilket de oplever som positivt. At have særligt positive følelser forbundet med sit barndomshjem er ikke unormalt. Man kan derfor godt stille sig kritisk overfor, om de unge kvinders positive oplevelser er noget særligt for netop ghettoområderne eller om det er en naturlig beskrivelse af det område, hvor de er opvokset og hvor de har gode minder fra. Med Goffmans begreber kan vi se det som et eksempel på et reaktionsmønster, som Goffman betegner som 'pralende adfærd' (Goffman, 2009:59). Goffman beskriver det ved, at de stigmatiserede udviser aggressiv adfærd i deres møde med de 'normale' og at de stigmatiserede hævder et bedreværd i forhold til de "normale". De unge kvinderne som vi har talt med, beskriver på intet tidspunkt aggressiv adfærd, men vi kan som vist identificere adskillige eksempler på glorificerende beskrivelser af ghettoen og beboerne der. Dette kan forstås som et forsøg på at fremstille ghettoområderne som bedre steder end andre.

I forlængelse af ovenstående beskrivelser beretter de unge kvinder om uforståenhed overfor, at deres boligområde er på ghettolisten. I interviewet med Istalin beskriver hun, hvordan hun havde det, da hun opdagede, at hendes boligområde var en del af ghettolisten. Istalin fortæller:

Så jeg kan huske at da jeg så det var jeg sådan "nå", altså jeg var ikke helt klar over at [ghettoområde Z], sådan vores lille [ghettoområde] var sådan en stor ghetto. Mit sådan barndomshjem, at det er blevet sat på en liste over ghettoområder, hvor der er mest kriminalitet og mest arbejdsløshed og sådan noget, det var altså, det var jo lidt sådan sørgeligt at se at det skulle være gået hen og blevet på den måde.

At ghettoområde Z kom på ghettolisten, kom altså bag på Istalin. Hun havde ikke forudset at området havde så mange problemer, som områder på ghettolisten angiveligt har. Når hun siger: "*Vores lille [ghettoområde]*" illustrerer hun, hvordan hun selv opfatter området. Idet hun gør brug af tillægsordet 'lille', kan det forstås som et udtryk for, at hun ser området som ufarligt og skrøbeligt. Istalins beskrivelse af ghettoområdet, kan altså indikere, at hun ser på sin ghetto, som et trygt og rart sted, hvilket er i overensstemmelse med hvad Malika og Sarah beskriver i ovenstående citater.

Tilhørsforhold til ghettoen

Foruden den meget positive fortælling om ghettoen beskriver de unge kvinder også at have et meget nært tilhørsforhold til deres ghettoområde. Malika beskriver blandt andet, hvordan hun i fremtiden forestiller sig, at hun skal slå sig ned i det samme ghettoområde, som hun er opvokset i:

Altså personligt selv, så elsker jeg det her kvarter og hvis det stod til mig, så ville jeg nok ikke flytte for altid herfra, fordi jeg ved, jeg har min mor og sådan noget her ikke, så jeg ville altid komme tilbage på en eller anden måde ikk. Men jeg ville nok ikke flytte og så bare blive væk for altid, jeg ville prøve at komme tilbage når jeg blev ældre. Jeg tror aldrig jeg ville føle mig hjemme, et andet sted end her, her er nærmest alt, man kunne bo her til man var lille og skulle ned i graven. Der er alt her.

Malika tegner altså også et positivt billede af ghettoen, men man kan sætte spørgsmålstegn ved, om det er selve området som hun elsker, eller om det er den familiære tilknytning til området som betyder, at hun ikke kan forestille sig at skulle væk. Malika beskriver

ghettoområdet som et lille lokalsamfund, som man ikke behøver forlade for at kunne leve i, hvilket også er med til at skabe et idyllisk billede af ghettoområdet. I interviewet med Iman bliver det ligeledes tydeligt, hvordan hun har et tæt tilhørsforhold til sit ghettoområde. Iman fortæller:

Altså man er født og opvokset her, det er ligesom der, hvor man ligesom har dannet sin identitet. Altså det er der jeg ligesom er fra, og der hvor jeg har opbygget relationer og kender folk og sådan. Jeg ville nok føle mig lidt malplaceret, hvis jeg skulle bo i et andet område og sådan

På samme vis som vi i citatet med Malika kan se, at det er relationerne i ghettoområderne som forbinder kvinderne dertil, kan vi også se det i citatet fra Iman. Hun peger på, at det er i ghettoområdet, at hun har opbygget relationer og at hun af den grund ville føle sig malplaceret andre steder. Dette leder igen tankerne hen på Honneths teori om anerkendelse. Ifølge Honneth sker anerkendelse i den private sfære gennem sociale relationer. I den private sfære er der tale om ligeværdige relationer, hvor individet kan etablere fortrolighed med egne ressourcer og værdier og blive anerkendt herfor. Disse danner grundlag for den fundamentale selvtillid, som gør individet i stand til at begå sig i fællesskaber og samfundet generelt (Willig 2006:11). Anerkendelse i den private sfære kan ifølge Honneth være medvirkende til, at individet oparbejder selvtillid, hvilket er en uomgængelig basis for den autonome deltagelse i det offentlige liv. De unge kvinder opfatter altså selv ghettoområdet som afgørende for deres identitetsforståelse, men når vi ser nærmere på citaterne, viser det sig, at det i mindst lige så høj grad handler om relationerne til menneskene i ghettoområderne og dermed ikke blot det fysiske område. Vi har tidligere vist, hvordan den manglende anerkendelse som de unge kvinder oplever, uomgængeligt vil komme til at påvirke dem i en negativ retning. De unge kvinders tilhørsforhold og nære relationer inde i ghettoen kan dog styrke dem i deres møde med og deltagelse i det omkringliggende samfund.

Det er ikke som dengang der var bandekrig

I dette afsnit vil vi belyse den fortælling, som de unge kvinder har om ghettoområderne under de seneste bandekrige i Danmark. Flere af de unge kvinder beretter om, at de oplever at billedet af ghettoområderne i høj grad er præget af, hvordan det har været i områderne i de perioder, hvor der har været banderelaterede konflikter i København. De unge kvinder refererer ikke til én bestemt periode, hvor der har været bandekrig, men tegner generelt et billede af at de perioder, hvor der har været uro i ghettoområderne, har haft en meget stor

negativ betydning, for den opfattelse andre mennesker har af ghettoområderne i dag. De unge kvinder beretter enstemmigt om at de tidspunkter, hvor der har været banderelaterede konflikter i ghettoområderne var ubehagelige og utrygge, men de beretter, som det fremgår ovenfor, samtidig om at hverdagen i ghettoområderne langt fra er sådan længere. Malika fortæller eksempelvis om et af de tidspunkter, hvor hun husker, at der var bandekrig. Hun fortæller:

Der var det også farligt at gå på gaderne (...) man hørte jo hele tiden om, at der kom et nyt skyderi og der (...) var nogle ramt, og så var der lidt flere ramt, og man blev bare ved med at høre, hver dag nyt skyderi agtigt (...) altså det var sådan helt tilfældige mennesker, der blev ramt. Så det var lidt uhyggeligt (...) også fordi, de [bandemedlemmerne] kørte jo bare rundt, enten på knallert og så skyder de lige og så. Altså der er jo ikke nogle der ved, hvor den kugle den rammer hen (...). Der var jo, hvor de kom løbende ind gennem [ghettområde X] og så stod de og skød op på bygningerne og sådan noget og løb igennem vores kældre og sådan noget. De var virkelig overalt og folk de blev nødt til at gemme sig inde på [legepladsen] og sådan noget. Fordi de kom bare løbende ind, du ved det var højlys dag (...) det var virkelig sådan ligesom en actionfilm

Men samtidig siger Malika:

Der sker jo ikke noget mere, eller hvad man siger, der er ikke så meget bande og sådan noget nu her i [ghettområde X] mere vel.

På samme måde fortæller Istalin følgende:

Istalin: jeg kunne godt mærke at for eksempel da der var bandekrig og så videre at man godt kunne mærke at det var ikke så rart at være her nogle gange. Også fordi så kunne man høre at der var en masse politibiler og helikoptere endda som der ligesom hele natten sådan drejede rundt.

Interviewer: (...) Hvordan er det nu?

Istalin: Altså jeg føler der har altid været meget roligt. Lige under den periode så var det selvfølgelig lidt sådan forstyrrende og uroligt, men nu så føler jeg at tingene det er ligesom faldet på plads igen. Det er ligesom blevet til det gamle på en eller anden

måde. Så jeg føler ikke rigtig at der er noget sådan der, at man føler sig utryk når det er jeg går rundt her. Det var måske lige i den periode. Også fordi man ligesom hørte om at der var en masse (...) skyderi og så (...) hørte man måske at det var gaden ved siden af eller gaden, fem gader fra en. Så på den måde så var der selvfølgelig noget sådan utryghed man oplevede på den måde. Men lige nu så føler jeg, at det er helt okay.

Hverken Malika eller Istalin lægger altså skjul på at perioderne, hvor der har været bandekrig i ghettområderne var voldsomme. Malika vurderer endda, at det var *“farligt at gå på gaderne”*, idet der var skyderier som ramte tilfældige. Istalin bruger ordene *“forstyrrende og uroligt”* til, at beskrive hvordan perioderne påvirkede hende. Det kan umiddelbart virke som en underdrivelse at bruge disse ord til at beskrive en periode, hvor Istalin fortæller om at politibiler og helikoptere var en del af hverdagen i området. Det kan dog også ses som et udtryk for at Istalin boede midt i dette (som de fleste nok vil kalde et kaos), men at hun ikke opfattede sig selv som værende en del af det. Derfor blev det for hende mest af alt et forstyrrende element, som havde betydning for, at hun ikke kunne fortsætte sit liv som hidtil, idet hun måtte tage nogle forholdsregler. Malikas fortælling om at det var *“ligesom en actionfilm”* kan på samme vis tolkes som en måde, hvorpå hun kan håndtere og bearbejde den voldsomme situation som hun stod midt i på tidspunktet. Ved at tænke tilbage på det som en slags film bliver det nemmere for Malika at rumme de ting, der skete dengang.

Opsamling på analysedel 2

De unge kvinder har alle en meget positiv fortælling om ghettområderne. De beretter om sammenhold, naboskab, diversitet, tryghed og et ønske om at blive boende i fremtiden. De italesætter desuden et nært tilhørsforhold til ghettoen og begrundet det med, at stedet har en særlig betydning for dem. Ved nærmere eftersyn og med hjælp fra Honneths begreb om den private sfære, får vi dog øje for, at det i lige så høj grad handler om relationerne i området. Det bliver tydeligt, hvor betydningsfulde disse relationer er for de unge kvinders møde med samfundet. Desuden beretter de unge kvinder samstemmende om, at situationen og hverdagen i ghettområderne ikke længere er, som den var under bandekrigene. Desværre oplever de at billederne og fortællingerne fra dengang, stadig er fæstnet på ghettområderne og er med til at påvirke den negative fortælling.

Del 3: Hvilke faktorer italesætter de unge kvinder som vigtige i deres møde med det omkringliggende samfund?

Forud for vores undersøgelse havde vi, som allerede beskrevet, besluttet at etnicitet ikke skulle være en del af vores udvælgelseskriterier i forhold til informanter (jf. afsnit om udvælgelse af informanter). Vores overvejelser i forhold til dette lå primært i, at vi ønskede at gå så åbent til feltet og vores informanter som muligt. Desuden ønskede vi ikke at tale ind i en forståelse af, at kvinder fra ghettområder automatisk også er kvinder med anden etnisk baggrund end dansk. Vi er naturligvis bekendte med at et af ghettokriterierne, er at mindst 50% af beboerne er indvandrere eller efterkommere fra ikke-vestlige lande (Transport-, Bygnings- og Boligministeriet, 2018).

Samtlige af de unge kvinder, som vi har interviewet, italesætter alle sig selv som værende *ikke danske*, selvom de er født og opvokset i Danmark. At de unge kvinder definerer sig selv som *ikke danske*, kan være et udtryk for, at de har internaliseret den betegnelse, som politikerne bruger om dem som mennesker - altså at de er efterkommere og ikke etniske danske. Samtidig er emnet etnicitet blevet relevant og interessant for vores undersøgelse, idet de unge kvinder taler etnicitet frem som noget, der i høj grad påvirker deres møde med samfundet. I det hele taget lægger de unge kvinder meget stor vægt på etnicitet frem for deres bopælsadresse, når de skal beskrive, hvordan de bliver mødt af andre mennesker. Med udgangspunkt i dette vil nedenstående udfolde og undersøge, hvordan de unge kvinder italesætter etnicitet i mødet med det omkringliggende samfund.

Flere af de unge kvinder fortæller om konkrete episoder, hvor de har oplevet, at deres etnicitet har spillet en afgørende rolle i mødet med andre mennesker. Malika fortæller blandt andet om en episode, hvor hun sammen med en veninde bliver stoppet af politiet i forbindelse med, at der netop har været et skyderi i hendes ghettområde. Malikas fortælling om denne episode opstår efter, at interviewer spørger, om hun nogensinde tænker over, hvad det er for et boligområde hun bor i. Malika svarer, at det som oftest ikke er noget, hun tænker over. Derimod fortæller hun efterfølgende om nedenstående episode, som indikerer, at det i højere grad er hendes etnicitet frem for hendes adresse i ghettoen, der påvirker hendes møde med det omkringliggende samfund i dagligdagen. Malika fortæller:

Vi kom gående hernede ved min opgang faktisk og lige idet vi kommer gående, der havde der næsten lige været skyderi ikke, så vi blev jo stoppet af politiet og de skulle jo have vores navn og sådan og der tænkte jeg: "Okay i tager mit navn, men i tager ikke Maries, er det fordi hun har blå øjne og lyst hår" eller du ved, der tænkte jeg

sådan der: "Hvad sker der"? (...). Jamen på en eller anden måde så følte jeg, at det ligesom var fordi jeg var mørkere i huden end Marie, fordi hun har blå øjne og lyst hår og er lys i huden ikke. Og du ved, de stoppede os på samme tid, men det var kun mig de skulle have navn og cpr-nummer og sådan noget (...)

Citatet er et konkret eksempel på, hvordan Malika oplever, at politiet møder hende med andre krav, end hendes veninde på baggrund af hendes hudfarve. I citatet spørger Malika selv: ”Hvad sker der?”, hvilket viser, at Malika undrer sig over situationen og finder den uretfærdig. Malika peger altså på, at hendes fysiske udseende forbinder hende med nogle negative forventninger, hvilket betyder at hun føler sig mistænkeliggjort. Med Honneths anerkendelsesteori kan vi forstå Malikas oplevelse som et udtryk for, at hun ikke oplever anerkendelse i den retslige sfære. Malika føler sig ikke behandlet ligeværdig og retfærdigt, hvorfor hun er udsat for en krænkelse. Hun oplever, altså at en universel rettighed ikke gælder for hende, hvilket ifølge Honneth kan have den konsekvens, at man mister sin selvagtelse og dermed følelsen af eget værd (Høilund, 2005:26). At blive mistænkeliggjort af politiet, hvis opgave er at skabe tryghed og orden i samfundet, kan desuden medføre en følelse af usikkerhed. Malika kan føle sig udstillet som en borger, der ikke overholder loven og som, på grund af hendes udseende, kan sættes i sammenhæng med skyderiet. At blive sat i sammenhæng med et skyderi, som man intet har at gøre med, samtidig med at ens veninde, med klassisk skandinavisk udseende, kan fortsætte uden at blive mistænkeliggjort betyder, at Malika kan få en følelse af at være andenrangsborger. Man kan frygte at dette kan efterlade en følelse af opgiveness hos Malika, hvor hun føler sig så meget udenfor det øvrige danske fællesskab, at hun ikke magter at gøre sig umage for at blive en del af det.

På samme vis italesætter Sarah emnet etnicitet, til trods for at interviewspørgsmålet er rettet mod ghettoområdet:

Interviewer: Når du var uden for [ghettoområdet Y] (...) oplevede du så at folk snakkede på en bestemt måde om dit boligområde?

Sarah: Mmm, det var nok mest i de små klasser (...) Altså ligesom jeg var en cykeltyv også på grund af min baggrund, jeg er halv bosnier og halv grønlander. Og folk fra Jugoslavien er meget sådan der, stjæler eller det er billedet af dem, i hvert fald (...) det var sådan et billede, der var meget ved mig.

Interviewer: Havde det noget at gøre med, hvor du boede henne eller havde det mere noget at gøre med din baggrund?

Sarah: Jeg tror det er mest sådan baggrund, men også sådan lidt miks med, hvor jeg boede. Fordi hvis du er opvokset i Hellerup eller sådan noget, så tror jeg ikke folk har det samme billede på den måde.

Som ovenstående viser, svarer Sarah ved at referere til, hvordan hun blev opfattet på baggrund af hendes etnicitet og ikke udelukkende på baggrund af hendes adresse i ghettoen. Først efter at blive spurgt direkte, forklarer hun, at hun tror at hendes adresse i ghettoen, har haft en betydning for andres opfattelse af hende. Hun uddyber desuden med at understrege, at hun forestiller sig, at det ville være anderledes, hvis man havde adresse i Hellerup frem for, hvis man har adresse i en ghetto. Dermed understreger hun, at hun oplever, at adressen har en betydning. Sarahs konkrete fortælling om at hun selv er blevet mødt af en stereotyp forestilling om at være cykeltyv, fordi hun har bosniske rødder, er et godt eksempel på, hvordan specifikke etniske grupper kan blive forbundet med egenskaber, der ikke nødvendigvis har hold i virkeligheden. Både Malika og Sarah beskriver altså her, at etnicitet spiller en afgørende rolle i deres møde med det omkringliggende samfund. Deres beskrivelser viser, hvordan de har en følelse af at blive mødt med skepsis og stereotype holdninger til dem på baggrund af deres etnicitet. Med Wacquants begreb om territorielt stigma kan vi desuden forstå at de unge kvinders oplevelser af, at deres etnicitet spiller en stor rolle, bliver forstærket, idet etnicitetskategorien optræder i sammenhæng med ghettostigmaet. Wacquant beskriver nemlig at det territoriale stigma ofte lægges til andre mulige stigma hos beboerne i områderne, der ofte i forvejen er stigmatiserede eller marginaliserede i samfundet. Således sker det, at ghettostigmaet eksempelvis lægges til en anden stigmatiserende kategori - dette kunne eksempelvis være arbejdsløshed, kriminalitet eller etnicitet.

En nuance som er kommet frem i behandlingen af temaet etnicitet, er desuden, at Samahir frem for etnicitet fremhæver hendes muslimske baggrund, som noget der har haft betydning i mødet med andre. Hun fortæller her om, hvordan hun har oplevet, at det at bære muslimsk hovedtørklæde netop har ført til en følelse af at blive tillagt nogle bestemte værdier og egenskaber:

Samahir: Jeg har gået med tørklæde engang. Jeg skal fortælle dig nogle øjne jeg har fået ik. Og nogle i bussen og (henvendt til Hodan): Kan du huske hende der i bussen

som sagde til mig "du skal ikke sidde og spille sød bare fordi du giver mig din plads".

Hodan: Ja

Samahir: Jeg ville give en gammel dame min plads fordi jeg tænkte, du ved, det er synd for hende. Det var dengang jeg gik med tørklæde. Jeg ville give hende min plads fordi jeg synes det var synd for hende. Så skulle hun sidde og brokke sig og: "Du skal slet ikke spille, at du prøver at gøre noget godt for mig". Og hun satte sig stadig. Men så tænkte jeg, hvordan kan du snakke sådan der til et menneske? Altså hvad har jeg gjort dig forkert. Jeg sidder og tilbyder dig at sidde, for du er ved at falde. Ja. Det giver ikke mening.

Det er tydeligt at Samahir selv tillægger det, at hun bærer tørklæde stor betydning i forhold til damens negative respons og med gengivelse af at damen sagde noget i retning af: *"Du skal ikke sidde og spille sød bare fordi du giver mig din plads"* og *"du skal slet ikke spille at du prøver at gøre noget godt for mig"*, fortæller Samahir om en følelse af at hun, fordi hun bærer tørklæde, bliver identificeret som et menneske, der ikke vil andre det godt. Samahir oplever med andre ord, at hun ikke bliver mødt med den respekt, som andre ville have mødt i samme situation. Ved at inddrage Goffmans begreber om *den tilsyneladende-* og *den faktiske sociale identitet* kan vi forstå, at der opstår en disharmoni mellem de to sociale identiteter (Goffman, 2009:44). Den tilsyneladende sociale identitet udgør de forventninger og karakteregenskaber, som der tillægges det enkelte individ. Det handler altså om de betragtninger og bedømmelser, der på forhånd forventes at blive bekræftet ved senere iagttagelser. Når Goffman gør brug af begrebet faktiske sociale identitet, så handler det i stedet om de faktiske egenskaber, som individet har og kan påvise at vedkommende besidder (Goffman, 2009:44). Samahirs oplevelse er, at kvinden møder hende ud fra hendes tilsyneladende sociale identitet, som betyder at kvinden tillægger Samahir en række egenskaber, som kvinden egentlig ikke ved om Samahir besidder eller ej. Egenskaber som kvinden, ifølge Samahir, forbinder med det muslimske hovedtørklæde. Samahirs egen oplevelse af situationen kan vi ikke betvivle, men hvorvidt hendes overbevisning om at kvinden reagerer, som hun gør på baggrund af tørklædet, er uvist. Kvinden kan reagere, som hun gør af mange andre grunde, som hverken Samahir eller vi kender til. Citatet viser dog at Samahir har en fastgroet overbevisning om, hvad andre mennesker tænker om hende.

På samme vis fortæller Sarah, hvordan hun har en følelse af at blive tillagt nogle værdier og egenskaber, som hun ikke kan identificere sig med. Sarah fortæller for eksempel at hun har oplevet at blive:

(...) sammenlignet med at jeg er ISIS eller noget.

Og senere:

(...) at jeg bare prøvede at overtage landet fra nogen.

Sarah kobler ikke selv disse oplevelser med et særligt fysisk symbol (som eksempelvis det muslimske hovedtørklæde), men refererer blot til, at andre opfatter hende som muslim og dermed tillægger hende disse negative egenskaber. Samahir og Sarah oplever altså, at deres muslimske baggrund, bliver tillagt negative associationer, som de ikke kan identificere sig med. Der synes at være en dobbelthed i det som Samahir og Sarah italesætter, idet de begge giver udtryk for ikke at kunne identificere sig med det billede, som andre har af dem, men samtidig kan de heller ikke identificere sig med at være danske.

Når uoverensstemmelse mellem den tilsyneladende og den faktiske sociale identitet bliver kendt, beskriver Goffman at dette vil undergrave individets sociale identitet. Dette vil resultere i at man afskæres fra samfundet og fra sig selv. På den måde kommer individet til at stå alene uden accept og dermed som en miskrediteret person (Goffman, 2009:60). For Samahir og Sarah kan det betyde at deres selvbillede påvirkes, når andre personers syn på dem ikke stemmer overens med deres syn på sig selv. Dette kan i yderste konsekvens resultere i at forestillingerne om, at man ikke er et 'almindeligt menneske' internaliseres af de unge kvinder. De unge kvinders brug af det muslimske hovedtørklæde opfattes altså som en eksklusionsmarkør for at være en del af det danske samfund. Når Sarah har oplevet, at hun bliver sammenlignet med ISIS, er det formodentlig hendes religion, islam, som der henvises til. At der bliver sat lighedstegn mellem Sarahs religion og ISIS beskriver, netop et meget nedværdigende forhold, hvor Sarah bliver sat i sammenhæng med den islamiske terrororganisation.

Følelsen af ikke at høre til

De ovenstående eksempler har tegnet et billede af, hvordan de unge kvinder konkret oplever, at deres etnicitet spiller en rolle i mødet med andre mennesker og vi har vist flere eksempler på, at kvinderne begrundes deres oplevelser med deres etnicitet frem for adresse. I

interviewsituationen valgte vi, i overensstemmelse med den fænomenologiske metode, at forfølge dette spor og spørge yderligere ind til dette. I det følgende vil vi derfor udfolde de beskrivelser og oplevelser, som de unge kvinder knytter til deres etnicitet.

Samahir forklarer eksempelvis, hvordan hun på trods af at være født og opvokset i Danmark hele tiden oplever, at hun skal forholde sig til, at hendes forældre ikke har danske rødder. Hun fortæller:

Selvom Danmark det er et meget godt land og vi føler os velkomne her og alt det der. Jeg er født i Danmark, så jeg føler mig også dansk. Så er der altid et eller andet bag dem, som skal gøre sådan så man ikke helt føler sig velkommen: "Du er, du skal lige huske, du er ikke herfra, dine forældre har andre rødder" agtig.

Samahir sætter således lighedstegn mellem det at være født i Danmark og det at hun delvist føler sig dansk. Selvom Samahir i citatet siger, at hun føler sig dansk, ligger der alligevel en undertone af, at hun samtidig med at være dansk også føler sig som noget andet. Samahir peger selv på det paradoksale i at være født og opvokset i Danmark, samtidig med at hun skal forholde sig til, om hun føler sig dansk og dermed velkommen. Vi kan altså forstå Samahirs udtalelse, som et spørgsmål om danskhed. At have dansk statsborgerskab er ikke nødvendigvis det samme som at føle sig 100% dansk eller at blive opfattet som værende dansk. Samahir italesætter, at hendes forældres ikke-danske rødder, har betydning for den konfrontation, som hun møder. Dette kan bidrage til, at Samahir opfatter sig selv som værende ikke dansk nok. Der er altså tale om en situation, som Samahir på ingen måde kan ændre på og hun er derfor fanget i en situation, hvor hun aldrig vil kunne blive 'rigtig dansk'. Samahirs beskrivelse kan ligeledes ses som mangel på anerkendelse fra det omkringliggende samfund. Honneths solidariske sfære handler netop om den anerkendelse, der opstår gennem relationer i samfundet, fællesskaber eller grupper. Herunder findes samhørighed og at kunne genkende sig selv i fællesskabet, men samtidig at blive anerkendt som et unikt menneske. Her er det vigtigt, at individet føler, at det bidrager til, og ikke mindst at bidraget er værdsat af fællesskabet. Herigennem sker det, at individet opnår at værdsætte sig selv, hvilket i sidste instans medfører handledygtighed (Willig, 2006:12). Krænkelser i denne sfære opstår, hvis individet bliver ydmyget offentligt eller ikke bliver anerkendt for sine færdigheder. Når Samahir oplever, at hun ikke 100% er en del af fællesskabet og som i ovenstående citat beretter om at blive konfronteret med dette, vil hun altså ikke opleve sig anerkendt som et unikt menneske. Når Samahir ikke værdsættes af fællesskabet, så kan det gå ud over måden,

hvorpå hun værdsætter sig selv, hvilket i sidste ende kan skade hendes mulighed for at handle som menneske (Højlund, 2005:27). På samme måde forklarer Sarah, hvordan hun oplever at hun heller ikke passer ind i gruppen af 'rigtige danskere'. Sarah siger:

(...) du skal være i den her boks, eller den her boks. Jeg hører ikke ind i nogen boks. Jeg kan ikke være med Bosnien fordi der er jeg kun halv, jeg kan heller ikke være i den anden, der er jeg også kun halvt. Så det er lidt sådan midt imellem.

Sarah italesætter således en splittelse mellem to kategorier. På den ene side har hun sine rødder i Bosnien og på den anden side har hun rødder i Grønland (jf. afsnit om præsentation af informanter). På den måde oplever Sarah at falde mellem to stole, idet de to kategorier som hun hører til, ikke kan forenes. Dermed kan man frygte, at der opstår en følelse af at have en splittet identitet, der ikke kan placeres et sted og som kan accepteres af det øvrige samfund. Sarah beskriver desuden, hvordan hun har oplevet at folk har råbt, at hun skal "*smutte tilbage til sit hjemland*", hvortil Sarah svarer:

(...) men jeg er født og opvokset her [i Danmark], så jeg ved ikke lige, hvor jeg skulle løbe hen

Hermed understreger Sarah at hun, på samme måde som Samahir, er fanget i en situation, som hun ikke har mulighed for at gøre noget ved. Vi kan altså udlede, at Sarah ligeledes ikke føler sig anerkendt af det omkringliggende samfund, når hun, som Samahir bliver konfronteret med hendes minoritetsetniske baggrund. Sarah føler sig ikke respekteret og set, som den hun er, men i stedet føler hun sig sat i en bestemt boks, som det omkringliggende samfund definerer. Både Samahir og Sarah oplever altså en krænkelse, der bunder i, at de ikke bliver set som unikke og selvstændige individer.

Istalin beskriver ligeledes en situation, hvor hun føler sig fremmed på baggrund af sin minoritetsetniske baggrund. Situationen hun henviser til, omhandler Rasmus Paludans (Formand for det politiske parti 'Stram Kurs') mange demonstrationer i blandt andet ghettoområder:

(...) da der var alt med Paludan og så videre, så tænkte jeg meget over at jeg kunne sidde i bussen og kvinden ved siden af mig, kan jo være en af dem, som der for eksempel har stemt på Paludan og ikke ønsker at jeg skal sidde der. Det var meget underligt, det var nærmest som om man gik ud og følte sig helt fremmed, fordi, okay,

jeg ved jo ikke engang om du eller du eller du bare står der og smiler til mig, men i virkeligheden tænker: "Kan du ikke bare gå væk fra mig".

Istalin italesætter her, hvordan hun pludselig følte sig fremmed og ængstelig, idet Stram Kurs, med deres højreradikale og islamkritiske politik dominerede i medierne og gadebilledet. Hun beskriver således Stram Kurs indtog i mediebillede som et slags vendepunkt for hende, hvor hendes tankemønstre ændrede sig. Hun følte sig fremmed for andre mennesker og tanker om, hvad andre mennesker tænkte om hende, fyldte mere end normalt. Med Goffmans begreber kan vi forstå Istalins beskrivelse som en øget bevidsthed om hendes egen 'afvigelse' fra de 'normale'. Dette viser sig ved en usikkerhed omkring omverdenens opfattelser af hende som person. Goffman beskriver netop, hvordan bevidstheden om ens eget mindreværd indebærer, at man bliver offer for en kronisk følelse af usikkerhed. Her vil den stigmatiserede ofte have en følelse af ikke at vide, hvad de andre tilstedeværende i virkeligheden mener om dem (Goffman, 2009:54). Istalins fortælling beskriver altså her, hvordan hun får en fornemmelse af, at omverdenens blik på hende forstærkes på en negativ måde.

Mediernes rolle

Samahir italesætter nogle forklaringer på, hvad der kan være årsagen til, at personer med minoritetsetnisk baggrund forbindes med negative forestillinger. Som det allerede er beskrevet, kan de unge kvinders årsagsforklaringer medvirke til at vi får en dybere forståelse for deres oplevelser, hvorfor vi vælger at fremhæve disse.

Samahir forklarer her, hvordan hun oplever at især medierne bidrager til, at der sættes lighedstegn mellem det at være kriminel og det at være indvandrer. Hun eksemplificerer ved at forklare, hvordan hun oplever, at medierne altid lægger vægt på gerningsmandens etnicitet såfremt det er en indvandrer, mens hun oplever at etniciteten neddrøyles, hvis der modsat er tale om en dansk gerningsmand. Samahir fortæller:

Fordi hver gang de [medierne] nævner kriminelle så er det indvandrere. Ligesom når du læser en artikel så står der jo ikke: "En dansk mand gik hen og slog én ihjel", men når du så skal læse en artikel om en indvandrer der har gjort noget: "En indvandrermand fra Tyrkiet født i Danmark, dræbte en mand". Forstår du hvad jeg mener? (...). Det giver ikke mening. Det synes jeg ikke.

Senere i interviewet eksemplificerer Samahir desuden med at forklare, hvilke kommentarer hun ser på de sociale medier. Hun fortæller:

Hvis der er en der er blevet stukket ned: "Ja find den perker" og "ud af landet med alle sammen" og, det er faktisk sådan nogle kommentarer er (...). De må gerne svine os til og vi skal bare holde vores kæft og vi skal bare respektere det og høre på det. Jeg synes ikke noget af det er i orden.

Samahir beretter altså om en oplevelse af ulighed i forhold til, hvordan sager fremstilles i medierne. Hun beskriver at dette efterlader hende med en følelse af, at det generelt er accepteret i samfundet at "svine [indvandrere] til" og at "vi [indvandrere] bare skal holde vores kæft og (...) respektere det og høre på det". Samahir beskriver herved en følelse af nedværdigelse og en følelse af ikke at være lige så meget værd som andre 'rigtige danskere' i samfundet. Ved i citatet, at sige "Ja, find den perker" og "ud af landet med alle sammen", beretter hun om, at mediernes fremstilling af indvandrere som kriminelle i sidste ende har negativ betydning for, hvordan hun bliver opfattet som menneske. Dette sker fordi hun selv bliver set på som værende indvandrer og dermed, efter Samahirs egen opfattelse, også bliver opfattet som kriminel.

Opsamling på analysedel 3

Da vi spurgte de unge kvinder, hvad de oplevede som vigtigt i mødet med andre mennesker og det omkringliggende samfund, blev det tydeligt at både deres etnicitet og religion spiller en stor rolle. Vi har set konkrete eksempler på, hvordan kvindernes etnicitet og religion bliver afgørende i forhold til deres oplevelse af at være (eller ikke være) en del af det danske samfund og hvordan de unge kvinder oplever ikke at høre til i de kategorier som accepteres i samfundet. De unge kvinder beretter om en følelse af uretfærdighed som vi, med Honneths begreb om den retslige sfære kan få øje for, har en betydning for deres følelse af eget værd og følelsen af at være andenrangsborger. Med begrebet om den solidariske sfære får vi desuden øje for, at de unge kvinder ikke føler sig værdsat af fællesskabet, hvilket i sidste ende har betydning for, hvordan de unge kvinder opfatter sig selv. Disse krænkelser kan i sidste ende føre til, at kvinderne befinder sig i en fastlåst position uden mulighed for at handle. Med Waquants begreb om territorielt stigma kan vi forstå, at etnicitetskategorien for de unge kvinder forstærkes, fordi den optræder i kombination med ghettostigmaet. Når de unge kvinder bliver bevidste om det omkringliggende samfunds negative syn på dem som mennesker, øges bevidstheden om deres egen afvigelse fra normen, hvilket kan føre til en kronisk følelse af usikkerhed.

Del 4: Hvordan håndterer de unge kvinder den aktuelle samfundsdebat om ghettoen?

I denne analysedel ønsker vi at vise, hvordan de unge kvinder håndterer den aktuelle samfundsdebat. Tidligere har vi analyseret os frem til at de udsættes for stigma grundet bopælsadresse og etnicitet. Vi vil nu bevæge os et skridt tættere på de unge kvinders håndtering af samfundsdebatten og dermed forstå, hvordan de håndterer det stigma de mødes af.

Prove them wrong

I vores empiri viser der sig et billede af, at de unge kvinder ønsker at vise deres værd overfor majoritetsbefolkningen. Vi har tidligere i analysen vist, hvordan Sarah, grundet bopæl i ghettoen og hendes minoritetsetniske baggrund har mødt stereotype forestillinger om hende som person. Sarahs reaktion på de stereotype forestillinger vises i følgende eksempel:

Det gav mig sådan en lyst til at ligesom at blive noget bedre end dem, så jeg ligesom kunne være sådan: "Se, jeg kom længere end dig" agtig. Så motivation til at komme væk fra det område.

Vi ser to interessante nuancer i Sarahs citat. Dels viser Sarahs udtalelse os, at hun ønsker at vende de negative forestillinger til noget positivt og brugbart. Citatet illustrerer, hvordan Sarahs oplevelse af tidligere fejlagtige fortolkninger af hende som person, giver hende energi til at vise, at hun godt kan komme langt i livet på trods af de negative forventninger, hun møder fra omverdenen. Hun beskriver altså her den kamp, som hun grundet sit stigma, skal kæmpe. En kamp der handler om at modbevise de negative forestillinger, som hun møder. Samtidig med dette afslutter Sarah med at sige "*Så motivation til at komme væk fra det område*". I denne sidste bemærkning bliver det tydeligt, hvor stedsbestemt Sarah oplever, at den negative forestilling om hende er. Med bemærkningen antyder Sarah, at hun tænker, at det at komme væk fra området (ghettoen) og at bo et andet sted er et succeskriterie i sig selv. Som tidligere beskrevet har vi ikke i empirien kunnet identificere direkte udtalelser fra de unge kvinder om, at de finder det at bo i ghettoen som noget negativt – nærmere tværtimod (jf. analysedel 2). Her, i Sarahs enkelte bemærkning, ser vi dog måske alligevel et eksempel på, at hun også oplever ghettoen som et sted, der er med til at besværliggøre hendes ønske om

at ”*blive bedre*”. En del af det at ”*blive noget bedre end dem*” kobles nemlig sammen med det at flytte væk fra ghettoområdet.

I interviewet med Istalin fylder ønsket om at bevise sit værd ligeledes meget. Følgende citat er fremkommet efter en snak om, hvorvidt samfundsdebatten påvirker Istalin og i så fald, hvordan:

Det er faktisk lidt ubehageligt, når man sidder derhjemme og hører på en debat om en selv, men ikke rigtig har noget at sige. Det er meget frustrerende (...). Jeg prøver sådan at sige til mig selv, at jeg ligesom skal ‘prove them wrong’, at jeg ligesom skal bevise for dem, at jeg rent faktisk kan noget og at jeg ikke er, hvad de tror jeg er. Så på den måde påvirker det mig rigtig meget. Men på samme tid, så føler jeg også, at det giver mig mere motivation, fordi det giver mig motivation til ligesom at bevise at (...) jeg får endnu mere lyst til at vise dem min succes og endnu mere lyst til at vise at jeg faktisk kan noget.

Istalin taler altså ind i samme forståelse af, at grundet det stigma hun møder, får hun lysten til at bevise, at hun faktisk kan bidrage med noget fornuftigt og positivt til samfundet. Hun siger, at hun får motivation til at vise sin succes og dermed vender hun, som Sarah, de negative forventninger om til noget positivt. Både Istalin og Sarah er altså meget opsatte på at vise deres værd og bevise at de ikke hører til den stereotype forestilling, som de møder i debatten og det omkringliggende samfund.

Ud fra ovenstående bliver det relevant at trække på Goffmans begreber om ’ind- og ud-grupper’. Ind-gruppen repræsenterer ifølge Goffman gruppen af andre individer med samme eller lignende stigma, som den stigmatiserede selv bærer eller er udsat for. Goffman beskriver at det stigmatiserede individs ’virkelige gruppe’ er ind-gruppen (Goffman, 2009:153). Ud-gruppen repræsenterer gruppen af ’normale’ og er derved gruppen, som ikke er udsat for stigmaet (Goffman, 2009:155). De unge kvinder, vi har talt med, tilhører altså en ind-gruppe, som er udsat for stigma grundet deres bopælsadresse og deres etnicitet (jf. analysedel 1 og 3). De ovenstående udtalelser fra Sarah og Istalin kan vi ved første øjekast forstå som et ønske, fra deres side, om at søge væk fra deres ind-gruppe som de af det omkringliggende samfund identificeres med. De ønsker ikke at blive identificeret med denne

gruppe og forsøger derfor ved – ”at blive bedre end forventet” – at undgå eller minimere majoritetskulturens stigmatisering af dem. Goffman peger dog på, at en sådan strategi ikke er hensigtsmæssig. Ifølge Goffman rådes den stigmatiserede til at anskue sig selv fra både ind- og ud-gruppens synsvinkel (Goffman, 2009:155). Med andre ord frarådes den stigmatiserede til at tage afstand fra det stigma, som individet er udsat for. I stedet bør den stigmatiserede stræbe efter at leve op til forventningerne fra de ’normale’ og dermed ud-gruppen (Goffman, 2009:157). De stigmatiserede (i dette tilfælde de unge kvinder), opfordres ifølge Goffman til at forholde sig til sit stigma på en måde så det ikke virker opsigtsvækkende. Samtidig med dette skal de stigmatiserede stræbe efter at opfylde de forventninger, som der er til ud-gruppen, altså ’de normale’ i samfundet (Goffman, 2009:162). De stigmatiserede befinder sig altså i en situation, hvor de både skal forholde sig til deres stigma, men samtidig forsøge at undertrykke det i bestræbelserne på at opretholde en vis afstand til de ’normale’ (Goffman, 2009:162).

Istalin påpeger, at en måde hun håndterer den stigmatiserende debat på, er ved at have sine argumenter i orden. Istalin siger:

Jeg prøver ligesom lidt at læse nogle artikler og følge lidt med i debatten og se hvad det er der foregår. Jeg føler lidt, at det er mit ansvar, ligesom at kunne se hvad der sker i samfundet og kunne argumentere for min egen sag (...). Og specielt alt det med, for eksempel ghettoplanen og bare med mit boligområde, men også for eksempel med indvandringspolitikken og alt sådan noget. Så det er noget som der selvfølgelig påvirker mig, og på den måde så føler jeg ligesom at det er mit ansvar at have noget viden om det for at ligesom kunne debattere. Også bare i min hverdag, når det er, at jeg ligesom bliver sat for et eller andet spørgsmål af fremmede eller i skolen eller hvad det nu end skulle være. Så jeg føler ligesom at det er min pligt at kunne belære mig selv omkring det her.

Istalins beskrivelse viser, hvordan hun ønsker at være godt forberedt på den modstand hun møder i samfundet. Hendes måde at være beredt på, sker gennem gode og saglige argumenter, hvorigennem hun kan forsvare sig selv og ghettoområdet. Istalin påpeger, at hun føler, at det er hendes ansvar og taler dermed ind i en forståelse af, at det er hendes pligt, at kunne forstå og have en bred viden om for eksempel ghettodebatten. På den måde fralægger

Istalin sig ikke sit ansvar, hun tager det på sig som beboer. Hun ønsker at kunne forsvare sig selv og sit hjem og gennem saglig viden at være i stand til at irrettesætte urigtige billeder af hende som person og hendes adresse i ghettoen. Her bliver Goffmans teori igen relevant. Ifølge stigmat teorien bør den stigmatiserede, i bestræbelserne efter at leve op til ud-gruppens forventninger og normer, aldrig fornægte sit stigma. Den stigmatiserede bør med andre ord hverken skamme sig over, eller forsøge at skjule sit stigma (Goffman, 2009:156). Den stigmatiseredes opgave er tværtimod at bistå 'de normale' til at få en dybere forståelse af de stigmatiserede. Derudover er det samtidig den stigmatiseredes ansvar at lette en eventuel spændt stemning i ud-gruppen, samt at støtte 'de normale' til ikke at udtale sig negativt om de stigmatiserede personer (Goffman, 2009:157). Dette gøres eksempelvis ved ikke at reagere med vrede såfremt de normale udtaler nedsættende kommentarer om de stigmatiserede. Derimod skal den stigmatiserede reagere ved at vise, at hun ikke selv har et problem med stigmaet, som hun udsættes for (Goffman, 2009:156-157). Med Goffmans teori in mente kan vi altså forstå de unge kvinders ønske om *"at blive bedre end forventet"* som et forsøg på at leve op til forventningerne og normerne i ud-gruppen. Vi får dog samtidig også øje for, at de unge kvinder ikke blot kan forlade gruppen af stigmatiserede (deres ind-gruppen). De unge kvinder er, ifølge Goffmans teori, nødt til at forholde sig til dette gruppetilhørsforhold og anerkende det som en del af deres identitet.

Det er ikke helt tydeligt, hvad Sarah og Istalin lægger i deres italesættelse af succes og ønsket om at gå imod den gængse forestilling om dem som mennesker. En måde, hvorpå succes dog ofte måles og afvejes er uddannelse og beskæftigelsesmuligheder (blandt andet er uddannelse og beskæftigelse to af ghettokriterierne, som det fra politisk side defineres som problematisk, hvis man ikke kan leve op til). I interviewet med Iman fortæller hun om en episode, hvor hun på Facebook har deltaget i et kommentarspor, hvor hun oplevede at debatten blev for grov. Dette fik hende til at skrive at hun syntes der *"skulle være plads til alle"*. Denne kommentar resulterede i at flere bad Iman forlade Danmark. Iman mødes altså med nogle svar, som umiddelbart intet har at gøre med konteksten for debatten, hvor hun opfordrer til, at der skal være plads til alle. I det følgende skal vi se Imans refleksioner over denne episode:

Iman: Altså, det sjove er, at man er født og opvokset her [i Danmark] og jeg har taget mig en videregående uddannelse, alligevel kan man godt føle sig lidt udenfor (...)

Interviewer: Hvordan kan man føle sig udenfor?

Iman: At man ligesom ikke er en del af det danske samfund og selvom man også deler nogle af de samme normer og værdier ikk.

Imans beskrivelse kan vise, hvordan hun, på trods af at hun har taget en videregående uddannelse og at hun deler de samme normer og værdier, stadig føler sig ekskluderet fra det danske samfund og mødes med konfrontationer om, at hun bør forlade Danmark. Når hun lægger vægt på, at hun har taget en videregående uddannelse i denne sammenhæng, kan det være en måde, hvorpå hun forsøger at fralægge sig det gængse billede om personer i ghettoen. Det er altså en måde at rette op på det stigma hun automatisk har, til dels på baggrund af sin etnicitet, men også sin adresse i ghettoen. Med Goffmans begreb om *indtryksstyring*, kan vi forstå Imans reaktion som en strategisk måde at udøve kontrol over det billede, hun ønsker at andre har af hende (Goffman, 2009:170). Goffman peger på, at individet altid vil have interesse i at kontrollere det indtryk, som efterlades hos andre, fordi dette i sidste ende vil have betydning for den måde, som individet bliver behandlet på. Således vil individet forsøge at fremstille et positivt billede af sig selv, der kan accepteres af de andre og som de derfor vil behandle individet på baggrund af frem for på baggrund af stigmaet (Goffman, 1956:8). Således kan vi forstå Imans udtalelse som et forsøg på at gøre sin uddannelse ekstra vigtig i denne sammenhæng. Dette kan være et forsøg på at nedbryde nogle af de negative forestillinger, som folk kan have om hende som person og i stedet skabe et positivt billede af hende. Uddannelse opfattes således som en succesmarkør, der modsiger omgivelsernes negative forventninger. Imans beskrivelse af, at hun har taget en videregående uddannelse, kan altså illustrere en måde, hvorpå de unge kvinder kan håndtere deres stigma. En væsentlig pointe er dog, at Iman ikke oplever, at hendes uddannelse har betydning for, hvordan hun bliver mødt af det omkringliggende samfund og altså stadig føler sig udenfor. Goffman peger netop på at indtryksstyring ikke er så enkelt, som det ellers kunne lyde, idet de andre altid vil være bevidst om, at individet forsøger at efterlade et så positivt indtryk som muligt (Goffman, 1956:10). Herved må individet forberede sig på konstant at blive testet af

de andre. Citatet kan altså forstås som et udtryk for, at de unge kvinder på trods af, at de tager uddannelse og på den måde opnår succes, altid kommer til at kæmpe for ikke at blive stigmatiseret.

Opsamling på analysedel 4

I ovenstående analyse har vi set, at de unge kvinder håndterer deres situation ved at tage afstand fra den opfattelse, som de oplever at andre mennesker har om dem. Med Goffmans begreber om ind- og ud grupper får vi øje for, hvilken svær situation de unge kvinder står i. De skal på den ene side anerkende deres stigma, men samtidig forsøge at leve op til normen, hvilket i realiteten betyder at de skal to modsatrettede ting på en gang. De unge kvinder efterlades altså i et dilemma. Med Goffmans begreb om indtryksstyring får vi øje for, at de unge kvinder forsøger at styre eller at påvirke det indtryk, som de efterlader hos andre.

Det reaktionsmønster som vi har kunnet identificere hos de unge kvinder kan umiddelbart synes som en meget ressourcestærk måde at håndtere sit stigma på. De unge kvinder italesætter sig selv som handlekraftige og stærke. At denne position er udtryk for noget generelt for unge kvinder i ghettoområderne er dog tvivlsomt. Det er formentlig ikke alle unge kvinder der vil kunne håndtere en presset situation på den måde, som de unge kvinder i dette projekt gør det. Man kan forestille sig at nogle i stedet vil internalisere omgivelsernes forventninger og ikke være i stand til at kæmpe imod det omkringliggende samfunds stigmatisering.

Del 5: Hvilken betydning har køn i de unge kvinders møde med det omkringliggende samfund?

Et af de temaer der blev identificeret under behandlingen af vores datamateriale og som fylder hos de adspurgte unge kvinder, var deres situation set i forhold til unge mænd. De unges mænds situation falder ved første øjekast uden for vores problemfelt, men da kvinderne definerer de unge mænd som værende en del af det omkringliggende samfund og at de selv bringer sammenligningen med dem på bane, bliver det relevant, at følge disse fortællinger. I tråd med den fænomenologiske tankegang har vi fulgt kvindernes beskrivelser af de unge mænd og får derved en større forståelse for, hvordan de forstår mødet med det omkringliggende samfund. Samtidig er dette afsnit medvirkende til at forstå nogle af de underliggende strukturer, som der, ifølge de unge kvinder, forekommer i ghettoen.

I denne analysedel dominerer udtalelserne fra interviewet med Samahir og Hodan. Dette kan bunde i rekrutteringsstedet, hvor vi mødte netop disse unge kvinder. Samahir og Hodan er en del af en gruppe, der ønsker at opstarte et søsterhus kun for unge kvinder i alderen 15-25 år. Dette må vi formode påvirker, hvad de finder særligt vigtig, når de taler med os. I interviewet med Samahir og Hodan fyldte 'drengene' meget og især forskellen på drengene og pigerne blev italesat, som vigtig når vi spurgte ind til det omkringliggende samfund. Vi vælger i dette afsnit at gøre brug af betegnelsen 'dreng' og 'pige' (frem for 'unge mænd' og 'unge kvinder'), idet det er disse betegnelser de unge kvinder selv bruger, når de fortæller om deres oplevelser.

I interviewet gør Samahir og Hodan det klart, hvorfor de finder det vigtigt, at der bliver oprettet en klub, der henvender sig til piger. Igennem deres ungdom har de oplevet ubehagelige situationer med drengene i klubben i deres ghettoområde og følgende beskrivelse handler netop om disse konfrontationer:

Samahir: Uhh ja. Vi er det hold. Det eneste hold faktisk, der turde at prøve virkelig at komme ind i en klub. Vi endte med at få tæsk, vi endte med at få fjernbetjeningen i hovedet

Hodan: Spyttet på

Samahir: Spyttet

Hodan: Kastet æg på

Samahir: Kastet æg på. Blive kaldte ludere

Hodan: Piger hører ikke til i en klub de hører til derhjemme. De skal rydde op.

Samahir: Ja, altså vi blev ægte banket ud af den der dør og vi kom igen og så fik vi fjernbetjeningen i hovedet og vi tænkte okay fint nok, vi kommer igen. Vi var faktisk de eneste piger der turde, det var dengang vi var de der 16 år ikke. Og vi blev ved med at komme, blev ved med at komme, blev ved med at komme. Til sidst blev vi 18, vi gav bare op, nu måtte vi ikke være der mere. Så vi tænkte: Vi går nu.

Samahir og Hodan beskriver altså her, i et tilbageblik, hvordan de er blevet mødt af drengene i klubben. De beskriver, hvordan de har fået tæsk og *“blev ægte banket ud af”* døren, men at de alligevel blev ved med at komme i flere år. Perioden slutter, da de bliver 18 år og dermed ikke er i aldersgruppen for deltagelse i klubben længere. Samahir og Hodan har altså en fortælling om, at retten til at være i klubben i deres ghettoområde er og var bundet op på de unges køn. Hodans udtalelse om at piger hører til derhjemme og skal rydde op, kan hentyde til en kommentar eller en følelse, som hun har haft i konfrontationen med drengene. Dette kan vise, at de i konfrontationen med drengene er blevet mødt af en stereotyp forestilling om at være pige. En kønsstereotyp forestilling om, at piger ikke skal være ude, men bør være derhjemme med huslige pligter. I citatet beskriver Hodan og Samahir, hvordan de ikke er enige i denne kønsstereotype forestilling, idet de kommer *“igen”* og forsøger at kræve deres ret til at være i klubben.

Til at hjælpe os med at forstå den situation som Hodan og Samahir beskriver inddrages Pierre Bourdieu (f. 1930). I bogen *“Den maskuline dominans”* diskuterer han køn, ligestilling og diskrimination og beskriver hvordan den maskuline ordens strukturer historisk er inkorporeret i vores opfattelse og vurdering af os selv (Bourdieu, 1999: Kap 1). Bourdieus forskning peger på, at den maskuline dominans ikke udelukkende eksisterer i primitive samfund og hører fortiden til, men også i vor tids moderne vestlige verden. Den maskuline dominans omhandler *symbolsk vold*, der forekommer mellem kønnene. Symbolsk vold skal forstås som den grundlæggende magt, en dominerende gruppe skjult påfører andre grupper eller individer. Idet den dominerende gruppe formår at påføre sin kultur og handlingsmønstre uden afsløring, miskendes den objektive vilkårlighed, hvilket både legitimeres af den

dominerende, men også af den der domineres (Esmark, 1993:1). Den der udsættes for symbolsk vold vil ikke opfatte dette, men blot acceptere tingenes tilstand, hvilket er medvirkende til at sikre reproduktionen af de eksisterende magtrelationer (Bourdieu, 1999: 63). Den kønsstereotype kommentar og den voldsomme situation, som Hodan og Samahir beskriver, kan altså være et bevis på, hvordan den maskuline dominans herskede i kampen om klubben. Særligt interessant bliver det, da de fortsætter fortællingen og beskriver den nuværende situation:

Hodan: (...) der er en bænk, der hvor vi sidder, nå men, der er kun plads til fem, hvem skal vi invitere idag? Så det er bare sådan [et sted], hvor vi alle kan sidde og bare være sammen [og] snakke

Samahir: Og drengene kan jo ikke bare sidde i en bænk og spille UNO ligesom vi gør. De ved jo aldrig hvad der sker. De ved aldrig hvem der kommer bag dem, agtig. Det kan vi til gengæld godt, men det er bare for koldt (grin). Vi vil gerne have et varmt sted.

Her bliver det i stedet tydeligt, at Hodan og Samahir har en forestilling om, at drengene på ingen måde kan opholde sig på en bænk grundet usikkerhed om, hvad der sker i området. Hvorimod pigernes udfordringer, ifølge pigerne selv, mere er bundet op på praktiske hensyn i forhold til, at de ikke kan være samlet flere på samme tid og de derfor skal udvælge, hvem der skal inviteres, samt at det er for koldt at sidde udenfor. Når Samahir gør brug af ordet 'bare' og siger: "*det er bare for koldt*", underminerer hun pigernes problemer, som noget der er ægte og som noget der skal tages hånd om. Ser vi nærmere på citatet beretter Hodan og Samahir dog i virkeligheden om at deres sociale samvær med andre piger begrænses og udfordres af de fysiske omgivelser, som de har til rådighed. Der er altså tale om en situation, hvor pigerne ikke har mulighed for at være sammen med deres veninder i det omfang, som de ønsker og har behov for. Set udefra er dette absolut en problemstilling, som bør tages seriøst og ikke som Hodan og Samahir selv lægger op til, negligeres.

Pigernes beskrivelse viser, hvordan drengene skal være på vagt i deres ghettområde på en anden måde end pigerne skal. Dette kan illustrere, hvordan pigerne ubevidst accepterer præmissen om, at drengene har et større behov for beskyttelse. Selvom pigerne ikke umiddelbart accepterer at et værested, som klubben, skal være bundet op på køn, så taler de

alligevel ind i en ubevidst accept af en maskulin orden, når de ikke kan forestille sig, at drengene kan og skal affinde sig med at sidde på bænken. De lægger ikke op til diskussion, men retfærdiggør drengenes behov ud fra en forståelse af, at de skal være mere på vagt end pigerne. Denne umiddelbare accept af tingenes tilstand kan vi forstå med Bourdieus begreb symbolsk vold. Den symbolske vold bidrager til at opretholde eksisterende magt- og dominans strukturer i samfundet. Ifølge Bourdieu er det ikke udelukkende manden der skaber og vedligeholder dominansen og dermed den symbolske vold, også kvinden bidrager til opretholdelsen af den maskuline dominans (Bourdieu, 1999:56). De dominerede (pigerne), kommer altså til uden deres vidende og mod deres vilje, til at bidrage til deres egen dominering, idet de stiltiende accepterer de påtvungne begrænsninger. Det vil altså sige, at pigerne, som i dette tilfælde domineres af drengene, automatisk godtager den maskuline dominans og får denne magt-asymmetri til at fremstå helt naturlig. Ifølge Bourdieu kan dette føre til en slags systematisk selv-nedvurdering (Bourdieu, 1999:55). En vigtig pointe at have for øje her, er dog at Hodan og Samahir, meget vedholdende har forsøgt at protestere mod den maskuline dominans og man kan således sige at de ikke stiltiende har accepteret, men har forsøgt at gøre oprør. Det har dog for pigerne, endnu ikke haft effekt og dermed står de fortsat tilbage som de dominerede. Pigerne finder ikke bænken, som det mest attraktive sted at være sammen med veninderne, men beskriver alligevel, hvordan de affinder sig med det og hvordan de slet ikke kan se, at drengene vil og skal acceptere lignende. På den måde kommer pigerne til at nedvurdere sig selv i forhold til drengene.

Lignende kan illustreres i følgende uddrag, hvor Hodan og Samahir beskriver, hvordan de oplever, at drengene står overfor et pres fra andre drenge:

Hodan: Ja, loyalitet, det skal de vise til de venner som godt kan li' at lave ballade, men for eksempel nu den dreng der ikke har lyst til at rode sig ud i det, men så er du ikke loyal, du er ikke en bror for ham drengen. Du skal gøre hvad han gør. Bare gør hvad han beder dig om og sådan er det ikke med os piger altså.

Igen stiller Hodan drengenes position op imod pigerne. Ifølge Hodan kan drengene altså ikke opføre sig loyalt, hvis de ikke følger det, som de andre drenge gør. Hodan oplever, at drengene er sat over for et pres om at opføre sig på en bestemt måde, som pigerne ikke er. Man kan dog med rette sætte spørgsmålstegn ved, om Hodan har ret i sin påstand om, at piger

generelt ikke skal udvise samme loyalitet som drenge. Hodan kan muligvis have ret i, at der i nogle ghettoområder er nogle uskrevne regler, som definerer, hvorledes drenge skal opføre sig, men spørgsmålet er, om der ikke på samme måde er uskrevne regler for, hvordan pigerne skal opføre sig. Pigerne refererer, som vist i tidligere citater, jo netop til at der er en bestemt holdning og mening om, hvordan piger bør opføre sig. Der er således ikke tale om at pigerne slet ikke er udsat for et pres, men måske nærmere at der, for drenge og piger, er forskellige måder at håndtere det pres, som de er udsat for. Samahir bakker dog Hodans udtalelse op og fortsætter med:

Vi lever bare jo (grin). Vi sidder og klager over at der er nogle drenge der har taget vores klub og det er bare det.

Samahir beskriver her, hvordan pigerne “*klager over*”, at klubben er blevet overtaget af drengene. Citatet kan illustrere, hvordan Samahir igen undervurderer pigernes problemer, når de stilles op imod drengenes. Med citatet “*det er bare det*” og den ironiske distance viser hun netop, hvordan hun accepterer forskellen mellem drengene og pigerne. En væsentlig pointe i begrebet symbolsk vold er, at de dominerede, ofte uden deres vidende, bidrager til egen dominering (Bourdieu, 1999:53). I selve underkendelsen af retten til at have et fysisk sted at være, kommer pigerne altså til at bidrage til deres egen dominering fra drengene. Den symbolske vold opfattes ikke, men pigerne accepterer tingenes tilstand, som de er. Ifølge Bourdieu vil den dominerede internalisere de strukturer, som er i verden, hvilket kan være grunden til, at pigerne ser drengene som mere værdige og trængende i forhold til at være i klubben (Bourdieu, 1999:53).

Når drengene bliver mødt på en bestemt måde af det omkringliggende samfund, beskriver Samahir, at det kan have en negativ konsekvens:

De har det allerede rigtig svært. Og de er ikke velkomne nogle steder. Det er svært for dem at finde et job, det er svært for dem at få den der straffeattest ren, det er svært for dem, når de ikke har en ting. Hvordan skal de så få penge? Hvad er den letteste måde? Sælge stoffer. Har du lyst til at sælge stoffer? Nej. Okay du sælger stoffer og en eller anden dag, så har du tabt noget for ham du skulle sælge for. Du får tæsk, hvad skal du så gøre? Samle drengene og tæske en anden. Og den bygger sig bare op.

Samahir beskriver, hvordan hun forestiller sig, at drengene lynhurtigt, kan komme ind i den kriminelle løbebane. Citatet viser, hvordan hun har en forståelse for den udfordring, som hun oplever, at drengene står overfor. Hun fortsætter:

Mens vi [pigerne] har det faktisk meget nemt. Vi har det rigtig rigtig nemt, selvfølgelig vi er, kan være meget deprimerede, vi kan, vi har vores egne udfordringer.

Ifølge Samahir er det altså drengene, som har det sværest, mens pigerne har det “*rigtig rigtig nemt*”. Til trods for hendes beskrivelse af, at piger har det nemt, så nævner hun at piger kan være deprimerede og har andre udfordringer. Idet at hendes fortælling om drengenes udfordringer dominerer antydes det, at pigernes udfordringer er underordnede. Pigerne beskriver ikke nærmere for os, hvad disse underordnede problemer består i, men opsummerende har vi set at Hodan og Samahir beskriver, at der er en forestilling om at piger “*hører til derhjemme*” hvor “*de skal rydde op*” og bør tage sig af huslige pligter. Desuden har pigerne beskrevet, hvordan det sociale samvær med andre piger begrænses og udfordres af de fysiske omgivelser (bænken), som pigerne har til rådighed, idet “*der er kun plads til fem*”, hvilket betyder at der ikke er plads til alle. Nogle piger inviteres altså ikke med og holdes derved udenfor fællesskabet. Desuden forklarer pigerne, at de har deres “*egne udfordringer*” og at de kan “*være meget deprimerede*”. Som vi har vist, negligeres denne problematik også som noget, der ikke er lige så vigtigt, som de udfordringer drengene står med. Set udefra beskriver pigerne således at befinde sig i en situation, hvor de er udsat for et mindst lige så stort pres som drengene og man kan næppe kalde disse problemer for underordnede. Der er derimod tale om udfordringer som allerede nu, eller på længere sigt kan få store konsekvenser for pigerne. Det lader dog ikke til at pigerne selv har dette for øje.

I denne forbindelse beskriver Bourdieu hvordan underkastelsen og accepten af begrænsninger, som den dominerende oplever kan vise sig gennem kropslige rørelser såsom: Ydmygelse, generthed og skyldfølelse, men også som kærlighed, beundring og respekt som alt sammen er måder, hvorpå man underkaster sig de herskende strukturer, som man således er med til at opretholde (Bourdieu, 1999:61). I pigernes fortællinger om drengene viser der sig en stor forståelse og på sin vis både en ydmyghed over for egne problemer, men også underforstået respekt for drengenes handlinger, idet de menes at have det langt sværere.

Ingen vil gøre piger noget

Det er ikke kun Samahir og Hodan fra ghettoområde X, der taler om forskellen på at være dreng og pige i ghettoen. Malika og Istalin bliver ligeledes spurgt ind til, hvordan de er blevet mødt af det omkringliggende samfund. Her bliver drengene også bragt på bane. Først Malika, der beskriver sin reaktion på, at hendes veninder er nervøse for at komme i ghettoområdet:

Altså nogle gange så tænker jeg, altså det er lidt forskelligt. Så siger jeg sådan der: "Der sker ikke noget, hvad skulle der ske" agtig. Det er jo ikke fordi de går efter os. Pigerne, jeg vil ikke sige at pigerne her er udsat for noget, fordi det er ikke os de går efter, det har ikke noget med os [pigerne] at gøre. Men måske drengene på vores alder og dem der er ældre, det er nok dem, der skal føle sig mest utrygge, tænker jeg, fordi hvad skulle de gøre os piger? (...). Vi har jo ikke rigtig gjort noget, eller hvad man siger. Vi har ikke noget med dem at gøre.

Malika har altså forsøgt at overbevise sine veninder om, at ghettoområde Y ikke er farligt for piger, da ingen vil gøre dem noget. Hvis man i stedet er dreng, er det en anden sag, hvor man ifølge Malika, bør føle sig utryg. Når Malika udtaler "det er ikke os de går efter", og "vi har ikke noget med dem at gøre", henviser hun formentlig til en banderelateret sammenhæng. Det er drengene, der er i større risiko for at komme i konfrontation med banderne.

I interviewet med Istalin bliver der spurgt ind til, hvordan hun oplever at folk reagerer på hende, når hun er i nye omgivelser. Hertil svarer hun, at hun godt kan føle, at der bliver sat lighedstegn mellem det at bo i en ghetto og at være kriminel. Da hun bliver bedt om at uddybe dette, sætter hun sin oplevelse af, at blive sat i bås op imod det, hun tænker, at drengene oplever:

Jeg tror også, når man er pige, så tror jeg, der er lidt mindre, men jeg tror, mere som dreng så kommer man helt sikkert til at opleve meget mere med den at: "Nå, du er måske en del af de bander, som der er derude". Fordi nu er det nok mere drenge, som der bliver sådan der symboliseret, altså sat sammen med kriminalitet og så videre

Til trods for at Istalin føler, at hun skal forsvare sig i mødet med det omkringliggende samfund, så har hun en oplevelse af, at drengene oplever dette i højere grad end piger. Hun fortsætter:

Ja, altså generelt, hvis man skal tænke på en kriminel, hvis man skal tænke på en bande, så er det jo ofte mænd man forestiller sig i en eller anden rockerjakke eller sådan noget. Så jeg tror mere det er mænd og drenge, og unge drenge specielt, som der kan opleve, at hvis de er fra et eller andet område. Altså jeg tror helt klart, at man får en meget mere sådan, større tanke om, eller større formodning om at de måske kan være endt ud i et eller andet

I Istalins beskrivelse, forsvinder fortællingen om hendes egne oplevelser i mødet med det omkringliggende samfund og fokus rettes i stedet mod, hvad hun formoder drengene oplever. Vi ser altså at Malika og Istalin, på samme vis som vi så det med Hodan og Samahir, underkender deres egen situation i forhold til drengenes. Istalin peger på, at drenge fra ghettoområder især bliver forbundet med en forestilling om kriminalitet og uro. Både Malikas og Istalins beskrivelser kan således vise deres reelle bekymring og viden om, hvordan drengene bliver presset ud i banderelateret kriminalitet. Men som vi ser i Samahir og Hodans beskrivelser, kan det også være en indikation på, at pigerne har svært ved at sætte ord på deres egne udfordringer i mødet med det omkringliggende samfund og at de, automatisk, grundet den maskuline dominans og symbolske vold, undergraver deres egne udfordringer. Således ser vi altså at pigerne selv er med til at underminere de udfordringer som de står i. Udfordringer der i bund og grund handler om at de af drengene bliver set på som nogle, der skal holde hus og passe deres pligter.

Opsamling på analysedel 5

I dette afsnit har vi set, at de unge kvinder har en overordnet fortælling om, at drengene er mere udfordrede i mødet med det omkringliggende samfund end de selv er. De unge kvinder beskriver en overordnet forståelse for, hvilket pres drengene står overfor, når de både skal leve op til bestemte strukturer og forventninger inde i ghettoen, men også mødes med fordomme uden for ghettoen. Samtidig har vi set at de unge kvinder, af drengene, mødes med en forestilling om at de *“hører til derhjemme”*, hvor *“de skal rydde op”* og bør tage sig af huslige pligter. De unge kvinder er altså udsat for en undertrykkende forestilling om, hvordan de som mennesker bør opføre sig. Vi har også set, hvordan kvinderne oplever at deres sociale samvær med andre unge kvinder begrænses. Samtidig beskriver kvinderne at have deres egne udfordringer ved eksempelvis at være deprimerede. Udfordringer som de unge kvinder

beskriver som værende af mindre alvorlig karakter, end dem som drengene fra ghettoområderne står overfor. Med Bourdieus begreb om symbolsk vold har der vist sig indikationer på, at kvindernes underlegenhed i forhold til deres egne problemer, kan ses i lyset af en generel maskulin dominanskultur. Her bliver det tydeligt, hvordan piger og kvinder automatisk kommer til at acceptere præmissen om, at drenge og mænd har det langt værre end dem selv. I analysen finder vi dog, at de udfordringer og problemer som kvinderne italesætter, ikke kan karakteriseres som mindre vigtige end de udfordringer som drengene står overfor. Vi finder tværtimod, at kvindernes udfordringer er mindst lige så vigtige at tage hånd om som drengenes.

Konklusion

04

Konklusion

Vi har i dette speciale ønsket at undersøge, hvilke oplevelser unge kvinder fra ghettoområder har i mødet med det omkringliggende samfund, samt hvilken betydning disse møder har for de unge kvinders selvforståelse.

Indledningsvist har vores undersøgelse tydeliggjort, at de unge kvinder oplever, at ghettoen er udsat for et stigma. Dette skyldes blandt andet, at politikerne beskriver ghettoområderne som farlige og utrygge og dermed som værende ikke-attraktive steder at bo eller opholde sig. Denne stigmatisering af ghettoen påvirker de unge kvinder i mødet med det omkringliggende samfund, idet de oplever, at de på baggrund af deres bopælsadresse er udsat for en bestemt stereotyp forestilling om dem som mennesker. Dette efterlader kvinderne med en oplevelse af, at deres personlige egenskaber overskygges af stigmaet, hvilket betyder at de ikke anerkendes som ligeværdige borgere i samfundet. Kvinderne oplever, at ghettodebatten påvirker dem negativt, uanset i hvor høj grad de forsøger at leve op til normerne i samfundet. De oplever, at deres positive bidrag til samfundet altid overskygges af den negative fortælling om dem som unge kvinder fra ghettoen. På trods af at flere af de unge kvinder, som vi har talt med, eksempelvis er under uddannelse, oplever de at blive set på som afvigende. Når de unge kvinder bliver bevidste om det omkringliggende samfunds negative syn på dem som mennesker, øges bevidstheden om deres egen afvigelse fra normen, hvilket kan føre til en kronisk følelse af usikkerhed. Vi ser, at kvinderne håndterer denne usikkerhed ved at knytte dele af deres identitet særligt til deres ghettoområde. De får derved et meget stærkt tilhørsforhold til ghettoen, som er det eneste sted, hvor de oplever at blive accepteret, som dem de er. Derved ser vi, at kvindernes selvforståelse i høj grad er bundet op på deres bopælsadresse i ghettoen.

De unge kvinder peger på, at det primært er politikerne der bærer ansvaret, for det negative billede der er om ghettoerne. Deres oplevelse er, at politikernes holdninger til ghettoen og deres sprogbrug er medvirkende til, at det dårlige ry om ghettoerne fastholdes. Når kvinderne oplever, at det især er politikerne som er med til at skabe og opretholde det negative billede af dem som mennesker fra ghettoen, påvirker det deres selvforståelse, idet der er tale om magthavere og toneangivende personer i det land, som de bor i. De unge kvinder beretter ligeledes om, at der er en fortælling om at tidligere banderelateret uroligheder stadig hærger i områderne. Dette stemmer dog ikke overens med de unge kvinders oplevelse af ghettoområderne på nuværende tidspunkt. De har i stedet en meget positiv fortælling om ghettoområderne, hvor de beretter om sammenhold, naboskab,

diversitet og tryghed. Det er således blevet tydeligt, at der er uoverensstemmelser mellem udefrakommendes blik på ghettoområderne og de unge kvinders egen opfattelse. Denne uoverensstemmelse fører til en følelse af uretfærdighed hos de unge kvinder, som kan munde ud i tab af selvrespekt, hvilket betyder, at de unge kvinder i sidste ende kan miste tilliden til samfundet som helhed.

Et yderligere fund som har vist sig i analysen er, at de unge kvinders minoritetsetniske baggrund og religion også spiller en stor rolle i mødet med det omkringliggende samfund. Kvinderne beskriver at de, på grund af deres etnicitet og religion, stigmatiseres og ikke opfattes som fuldbyrdede medlemmer af det danske samfund. Dette efterlader kvinderne med en oplevelse af uretfærdighed og en følelse af at være andenrangsborger. Analysen har således vist, at de unge kvinder er udsat for et dobbelt-stigma, da de både stigmatiseres på baggrund af bopælsadresse og etnicitet. I mødet med det omkringliggende samfund er kvinderne altså udsat for krænkelser, idet de ikke anerkendes som unikke individer. Disse krænkelser bevirker, at de unge kvinders selvforståelse påvirkes negativt. På samme vis, som vi så det med bopælsadresse, ser vi også, at etnicitet og religion italesættes som særlig vigtige identitetsmarkører for kvinderne. De unge kvinder fremhæver stolthed over deres minoritetsetniske baggrund og det bliver tydeligt, at deres etnicitet har stor betydning for deres selvforståelse.

De unge kvinder har desuden beskrevet, at de oplever, at de sociale tilbud i ghettoområderne primært henvender sig til drenge. Dette betyder, at de unge kvinders sociale samvær med andre unge kvinder begrænses. Samtidig har analysen vist, at de unge kvinder er udsat for en kønsstereotyp undertrykkende forestilling om, at de som kvinder bør blive hjemme og tage sig af huslige pligter. Dette står i kontrast til de unge kvinders egen opfattelse, idet de italesætter en forståelse af dem selv som handlekraftige individer, der kæmper imod de negative forestillinger, som samfundet har om dem. Analysen af de unge kvinders handlinger har dog vist, at de ubevidst modarbejder den forestilling de har om dem selv. Dette sker ved at de internaliserer den kønsstereotype forestilling om dem ved blandt andet at italesætte deres egne udfordringer som underordnede i forhold til drengenes. I analysen viser vi, hvordan dette kan ses i lyset af en generel maskulin dominanskultur, hvor kvinder automatisk kommer til at acceptere præmissen om, at drenge og mænds position er vigtigere end kvinders.

Perspektivering

05

Perspektivering

Ønsket med dette speciale har været at lade unge kvinder fra ghettoen komme til orde ved at lade deres oplevelser og fortællinger danne fundamentet for vores undersøgelse. I dette afsluttende kapitel vil vi dog løfte blikket og bevæge os væk fra de unge kvinders beskrivelser og udfolde de ghettokriterier som danner grundlag for den førte politik på området. Formålet med dette er at få en bredere forståelse for den kontekst, som de unge kvinders oplevelser finder sted indenfor. Herved kan vi som kandidater i socialt arbejde få øje for, hvordan vi kan være med til at nuancere debatten og det sociale arbejde vedrørende ghettoområderne.

Regeringens ghettoliste

“Mange års fejlslagen udlændingepolitik har skabt indvandrerghettoer, hvor mændene er arbejdsløse, kvinderne er isolerede og familierne kun taler hjemlandets sprog. Børnene vokser op uden at lære ordentligt dansk. Nogle bliver påvirkede af hærdede kriminelle. De kommer til at forveksle dansk frisind med vægelsind (...) vi må stoppe den ulykkelige ghettodannelse. Vi må insistere på at børnene lærer ordentlig dansk, inden de skal i skole. De unge utilpassede indvandrere skal væk fra lediggang, gadehjørner og kriminalitet” (Statsministerens nytårstale, 2004).

Således sagde forhenværende Statsminister Anders Fogh Rasmussen om integrationsproblemerne i en række almene boligområder i sin nytårstale tilbage i 2004. Etniske minoriteter blev synonym med ghetto og i 2010 resulterede de mange års debat i udspillet *“Ghettoen tilbage til samfundet”*, som indeholdt en liste over boligområder i Danmark, som nu officielt blev betegnet som ghettoområder:

“(...) der er i dag steder i Danmark, hvor de danske værdier ikke længere er bærende (...). Sådanne tilstande hersker i dag i dele af de boligområder, som vi i daglig tale kalder ghettoer. Det er tilstande, vi skal gøre op med. Vi skal ikke acceptere parallelsamfund i Danmark (...). Vi skal omdanne disse områder, så de bliver en integreret del af det danske samfund” (Regeringen, 2010:5).

Siden 2010 har den 1. december været dagen, hvor de almene beboere har kunne få at vide, om de bor i en ghetto eller ej. Det er dog ikke blot listen over ghettoer, der er blevet

opdateret, også kriterierne for hvornår et område skal betegnes som en ghetto har ændret sig flere gange. Med ændringerne af kriterierne har konsekvenserne ved at være på ghettolisten ændret sig markant siden den sidste ændring i 2018. Fra at være en liste hvis formål var at prioritere fordelingen af midler til boligsociale indsatser på landsplan, er der sket en ændring således, at listen i dag forårsager udviklingsplaner med nedrivninger og tvangsflytninger som følge.

Ghettokriterierne

De oprindelige kriterier fra 2010 lød på, at en ghetto var defineret ved at have mindst 1000 indbyggere samt ved at opfylde to af tre af kriterier, som specifikt drejede sig om beboernes tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse, andelen af beboere dømt for kriminalitet, samt andelen af beboere med minoritetsetnisk baggrund (Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, 2010). I 2013 blev kriterierne ændret således, at faktorerne uddannelse og indkomst også blev specifikke kriterier. Således blev de tre kriterier fra 2010 udvidet til fem, hvor også beboernes grundskoleuddannelse og deres indkomstniveau blev udslagsgivende. I praksis havde det den betydning, at det nu ikke var godt nok at have et job som for eksempel kassedame eller postbud, da indkomsten her er under gennemsnitsværdien. Ligeledes var man nu en udslagsgivende beboer i statistikken, hvis man var under uddannelse (Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, 2013). I 2018 skete den seneste ændring af ghettokriterierne. Der blev ikke som ved de foregående ændringer tilføjet nye kriterier, men eksempelvis blev kriteriet for andelen af kriminelle i ghettoområderne skærpet (Transport-, Bygnings- og Boligministeriet, 2018). Dette betød i praksis, at flere af de ghettoområder som indtil 2018 havde nedbragt kriminaliteten i områderne blev fanget i en kattepine, idet de nu fra den ene dag til den anden alligevel opfyldte kriteriet for andelen af for mange kriminelle i området. Som det indledningsvist er beskrevet i dette speciale, fulgte der med ændringerne i 2018 også en ny differentiering mellem “udsatte boligområder”, “ghettoer” og “hårde ghettoer”. De “udsatte boligområder” defineres ved at leve op til fire af de fem kriterier, mens “ghettoer” skal opfylde alle fem kriterier. De “hårde ghettoer” er de ghettoområder, som har stået på ghettolisten de seneste fire år (Transport-, Bygnings- og Boligministeriet, 2018).

Nedrivning af boliger

Samtidig med ændringen af kriterierne i 2018 annoncerede daværende Statsminister Lars Løkke Rasmussen (V), at han ville have ghettoerne og parallelsamfundene afviklet. Denne afvikling skulle blandt andet ske ved at nedbringe andelen af familieboliger i boligområderne, hvilket ganske enkelt skulle gennemføres ved at gennemtvinge nedrivninger og genhusninger af beboerne i andre dele af kommunen (Regeringen, 2018:11-15). Regeringens plan om nedrivning af boliger var og er fortsat til stor diskussion ikke blot politisk men også blandt forskere på området og i befolkningen generelt. Der peges blandt andet på det paradoksale i at bolig efterspørgslen i Danmark er høj, især i storbyerne og at dette ikke harmonerer med at nedrive gode og billige boliger (DR, 2018). Et andet argument er, at nedrivningen af boliger kan ende med at ruske op i nogle boligsociale indsatser, som rent faktisk har gavnlig effekt (BL, 2019). Ved at tvinge nogle familier fra deres hjem i ghettoområderne tvinger man dem med andre ord også til, at flytte fra nogle indsatser som både voksne og børn i familien muligvis har stor gavn af. Derved kan man sige, at de sociale udfordringer skubbes væk til andre steder, hvor der muligvis ikke kan tilbydes en socialfaglig indsats i samme omfang, som familien tidligere har fået og som de har brug for. Dette kan synes helt paradoksalt, når der findes undersøgelser der viser, at de boligsociale indsatser rent faktisk virker og har positiv effekt for beboerne. Boligsociale indsatser for unge har blandt andet medvirket til en markant stigning i andelen af unge med anden etnisk baggrund end dansk, som har gennemført en videregående uddannelse (BL, 2019). På samme vis kan det påpeges, at ungdomskriminaliteten i boligområder med en boligsocial helhedsplan er markant faldende i forhold til kriminaliteten på landsplan (BL, 2019). Man kan være bekymret for, at virkningen ved disse indsatser henkastes ved at bryde boligområderne op og genhuse beboerne i andre dele af kommunen, hvor der ikke er boligsociale tilbud til beboerne.

Med parallelsamfundspakken har regeringen altså udvidet værktøjsskassen fra, at man hidtil har haft fokus på at løse socioøkonomiske udfordringer med boligsociale tiltag, som for eksempel beskæftigelsesproblemer med fremskudte beskæftigelsesindsatser og praktikordninger, uddannelsesudfordringer med lektiecafeer og så videre, til nu også at løse socioøkonomiske udfordringer med fysiske tiltag som nedrivning. Mekanismen kan i realiteten betyde, at man ved at genhuse folk i andre boligområder er med til at skabe nye ghettoområder, fordi det er beboere uden arbejde eller uddannelse, som flyttes. Dermed løftes

boligområdet som beboerne flytter fra måske nok, men problemet er, at det kan skabe problemer i de nye områder som beboerne flyttes til (Jepsen, 2018:15). Desuden kan man frygte, at de familier som egentlig har brug for en hjælpende hånd forsvinder mellem hænderne på de ansatte i de boligsociale indsatser alene af den grund, at de flytter adresse. Det at få en ny adresse vil dog næppe med et trylleslag få de sociale udfordringer til at forsvinde.

Antallet af ghettos

Ser man på antallet af ghettos i Danmark, må man alt andet lige have en forventning om, at disse er nedbragt siden regeringen i 2010 igangsatte sin indsats rettet mod netop dette. Det paradoksale ved regeringens ghettostrategi er dog, at antallet af ghettos i Danmark ikke har ændret sig synderligt siden den første officielle ghettoliste i 2010. På daværende tidspunkt faldt 29 boligområder ind under kriterierne og blev dermed defineret som ghettos.

Kriterierne for at have på regeringens ghettoliste har som bekendt ændret sig nogle gange siden 2010 og antallet af ghettoområder kan således ikke direkte sammenlignes med tallet fra 2010. Det er dog bemærkelsesværdigt, at listen over ghettoområder pr. december 2019 definerer, at der i Danmark er 40 udsatte boligområder, 28 ghettoområder og 15 hårde ghettoområder. Når antallet af ghettos i Danmark siden 2010 ikke er nedbragt men måske derimod forøget, kan man vel med rette spørge, om regeringens ghettostrategi har den ønskede effekt, eller om der nærmere er tale om symbolpolitik?

Et eksempel på hvordan reguleringen af antallet af ghettoområder finder sted, er for eksempel i kriteriet om kriminalitet. Kriminaliteten i samfundet har været generelt faldende og endda særligt i de almene boligområder. Da ghettolisten blev opgjort den 1. december 2017, var der kun to boligområder ud af de daværende 22 på ghettolisten, der levede op til kriminalitetskriteriet. Da den første ghettoliste blev offentliggjort i 2010, levede 25 ud af 29 områder op til kriminalitetskriteriet. I 2018 valgte regeringen at ændre kriteriet i forhold til kriminalitetsniveauet således, at det fremadrettet skulle opgøres relativt i forhold til udviklingen i kriminaliteten på landsplan, i stedet for et absolut antal dømte pr. 1.000 indbyggere som tidligere. Konsekvensen af dette var, at 15 boligområder nu pludselig levede op til dette kriterie. Med et trylleslag var kriminalitet i ghettoområderne hermed igen gjort til et problem, som der skulle sættes ind overfor. Bevæggrundene for ændringerne kan vi kun

gisne om, men med den verserende bandekonflikt i 2018 og en parallelsamfundspakke som skulle slå hårdt ned på kriminaliteten, kan man spekulere i, om ændringen af kriteriet var politisk drevet, idet politikerne hermed undgik at pege på et problem, som ikke eksisterede.

Tallene bag ghettolisten

Det er naturligvis også relevant at diskutere kvaliteten af de data, som ligger til grund for opdateringen af ghettolisten hvert år. Det forholder sig nemlig sådan, at de data som ligger til grund for udarbejdelse af regeringens ghettoliste er to år gamle (Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, 2019:4). Dette betyder at effekten af de indsatser, der er lavet indenfor de seneste to år ikke afspejles i de data som danner grundlaget for ghettolisten. På den måde kan man sige, at ghettoområderne altid er to år bagud i forhold til at blive målt på de positive ændringer, der rent faktisk sker i ghettoområderne. Da lovgivningen gælder med tilbagevirkende kraft, har det den direkte konsekvens for samtlige af de 16 hårde ghettoområder, at de skal reducere familieboligmassen til 40%. Havde boligorganisationerne tilbage i 2015 kendt til konsekvenserne ved at være på ghettolisten i fremtiden, kunne man godt forestille sig, at de ville have prioriteret en fremskudt indsats for de relativt få beboere, som er endt med at være udslagsgivende for, at boligområdet er havnet på ghettolisten. I Finlandsparken i Vejle drejede det sig, pr. 1. december 2019 for eksempel om at få yderligere 23 personer i beskæftigelse (BL, 2018:66). Et andet eksempel er Bispeparken i Københavns Nordvest kvarter, hvor boligområdet manglede 17 beboere med en gyldig uddannelse for at ikke at bonne ud på uddannelseskriteriet. Data for uddannelse hos Danmarks Statistik indeholder dog kun uddannelser, som er taget i Danmark. Derfor igangsatte boligorganisationen fsb en indsats med henblik på at finde 17 beboere, som havde en højere uddannelse end folkeskolen, der ikke var taget på dansk grund. Gennem den boligsociale indsats fik de fundet frem til 20 beboere, hvis uddannelse kunne godkendes hos Styrelsen for Forskning og Uddannelse (Fagbladet Boligen, 2019). Man kan med rette kalde dette arbejde *pseudoarbejde*, som næppe har bidraget til beboernes socioøkonomiske standard men udelukkende har medvirket til at påpege, hvor kritisabelt datagrundlaget er sat op imod konsekvenserne ved at være på listen. At denne øvelse skal være afgørende for, om et boligområdes familieboligmasse skal reduceres til 40% eller ej udstiller problematikken i den konkrete parallelsamfundspakke.

Etnicitetskriteriet

Hvis vi løfter blikket lidt og ser væk fra de områder, som står på regeringens ghettoliste, men derimod retter blikket mod resten af Danmark, kan man undre sig over at ghettoområderne primært befinder sig i storbyerne. Et ret simpelt svar på dette er kriteriet om etnicitet, idet borgere med anden etnisk baggrund end dansk fylder væsentlig mere i storbyerne end i andre områder af Danmark (Danmarks Statistik, 2019:22). Vælger vi for en stund at se bort fra etnicitetskriteriet og kun fokusere på de boligområder, som lever op til de øvrige kriterier om kriminalitet, arbejdsløshed, uddannelse og indkomst, ja så bliver vores blik helt automatisk rettet nogle ganske andre steder hen. Ekspertter peger på, at vi i så fald vil få øje på boligområder i mindre byer og det der populært kaldes for udkantsdanmark (Altinget, 2019). Der er altså mange andre steder i Danmark, hvor de sociale udfordringer er mindst lige så store, hvis ikke større end de er i ghettoområderne - hvis altså man er enig i, at det at have anden etnisk baggrund end dansk automatisk ikke også udgør et socialt problem. Hvis vi vil de sociale skævheder i Danmark til livs, synes det altså for snævert alene at fokusere på områderne på regeringens ghettoliste. Noget tyder nemlig på, at der er både flere og mere vidtrækkende udfordringer i nogle af de områder, som falder udenfor regeringens ghettoliste.

Hvor skal man sætte ind?

Fra Regeringens synspunkt er det glædeligt, at der med den nye parallelsamfundspakke er 100% garanti for, at boligområderne kommer af ghettolisten efter udfærdigelsen af en udviklingsplan. Når boligmassen er nedsat – eller nedrevet – til under 1000 familieboliger vil boligområdet ikke kunne kvalificere sig til en plads på ghettolisten, uanset hvor mange sociale problemer beboerne så måtte have i området. At beboernes socioøkonomiske grundlag muligvis er uændret eller forværret i boligområdet spiller således ingen rolle i denne sammenhæng. Fra et politisk synspunkt er dette måske glædeligt, men fra et socialfagligt synspunkt er det stærkt kritisabelt.

Store økonomiske summer vil i de kommende år blive brugt på at reducere andelen af familieboliger i de “hårde ghettoområder”. Midler og ressourcer som man vel med rette kan tillade sig at spørge om, der kunne være brugt andre steder på en mere effektiv måde. Kriminalitet og det at stå udenfor arbejdsmarkedet samt det at have lav indkomst har store sociale konsekvenser - det ved vi. Så spørgsmålet er ikke, om det er en udfordring, vi skal

forsøge at finde nye løsninger på i fremtiden. Spørgsmålet er blot om den bedste løsning, er at tvinge mennesker fra deres boliger, eller om det ville være mere gavnlig med nogle sociale indsatser, som kunne hjælpe mennesker ud af disse problemer?

Vi ved godt, hvad vi som kommende kandidater i socialt arbejde vil arbejde for.

Litteraturliste

06

Litteraturliste

Altinget (2019) *BL: Der er store velfærdshuller i danmarkskortet*. Altinget, København

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://www.altinget.dk/by/artikel/bl-der-er-store-velfaerdshuller-i-danmarkskortet>

Andersen, Torben K. & Reiermann, Jens (2019) "11.000 mennesker skal finde et andet sted at bo". Mandag Morgen.

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://www.mm.dk/artikel/11000-mennesker-skal-finde-et-andet-sted-at-bo>

Beboere i Gadehavegård (2018) *Kronik af beboere i Gadehavegård: Vi elsker vores smukke ghetto*. Domea.dk

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://www.domea.dk/nyheder-og-presse/nyheder/2018/5/kronik-af-beboere-i-gadehavegaard-vi-elsker-vores-smukke-ghetto/>

Bech-Danielsen, Claus & Stender, Marie (2017) *Fra Ghetto til blandet by. Danske og internationale erfaringer med omdannelse af udsatte boligområder*. Gads forlag.

Benzon, Andreas Gamél von (2020) *Mit barndomshjem i ghettoen er åbenbart ikke værdigt til at eksistere*. Information.

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://www.information.dk/debat/2020/02/barndomshjem-ghettoen-aabenbart-vaerdigt-eksistere>

BL (2019) *Analyse: Nye adgangskrav truer positiv udvikling*. BL

Lokaliseret den 30.05.20 på: https://bl.dk/politik-og-analyser/analyser/analyse-nye-adgangskrav-truer-positiv-udvikling/?fbclid=IwAR2le7_ujFvUL68Xr4c7SN_hsj18XmQaKTtWSEL8ZWNBX114-oYra5-dYfg

BL (2018) *Analyse: De 16 'hårdeste ghettoområder'*. BL

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://bl.dk/nyheder/2018/11/analyse-de-16-haardeste-ghettoomraader/>

Bloch, Catrine (2018) Opråb fra røde og blå borgmestre: Stop med at bruge ordet ghetto. Berlingske.

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://www.berlingske.dk/politik/opraab-fra-roede-og-blaa-borgmestre-stop-med-at-bruge-ordet-ghetto>

Bourdieu, Pierre (1999) *Den maskuline Dominans*. e-bog. Tiderne skifter. København.

Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene (2015) *Introduktion*, I: Brinkmann, Svend &

Tanggaard, Lene (2015) *Kvalitative metoder, en grundbog*. 2. udgave. Hans Reitzels Forlag. København.

Carlsen, L. T. (2018). *Forskningsetik i Praksis*, I: Monrad, M. & Olesen, S. P. (red.), *Forskningsmetode i Socialt Arbejde*. 1. udgave.. Hans Reitzels Forlag. København

Danmarks Statistik (2019) *Indvandrere i Danmark*. Danmarks Statistik, København.

Lokaliseret den 30.05.20 på:

https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/GetPubFile.aspx?id=29446&sid=indv2019&fbclid=IwAR0_2kleZG9a74i3LQjQ-LWAdcX_bX13iM1D5dV281_gIEb1tffEWCxCdrY

DR (2018) *58.000 står i kø til en bolig i en hård ghetto*. Danmarks Radio. København.

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/58000-staar-i-koe-til-en-bolig-i-en-haard-ghetto>

Esmark, Kim (1993) *Resumé af I. del: 'Foundations of a theory of symbolic violence'*, I:

Bourdieu, Pierre & Passeron, Jean-Claude (1990). *Reproduction in Education, Society and Culture*, 2. udgave.

Fagbladet Boligen (2019) *Bispeparken vil ikke være 'hård ghetto' - manglende 17 beboere med uddannelse*. BL, Danmarks almene boliger.

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://fagbladetboligen.dk/artikler/2019/august/bispeparken-vil-ikke-vaere-haard-ghetto-manglede-17-beboere-med-uddannelse/>

Forskere: Ghattolisten stigmatiserer (2017). Fagbladet Boligen. Boligsocialnet.

Lokaliseret den 30.05.20 på: <http://www.boligsocialnet.dk/aktuelt/2017/12/forskere-ghettolisten-stigmatiserer/#>

Ghettodebattens tavse hovedpersoner (2018). Mellemfolkeligt samvirke. København.

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://www.ms.dk/2018/04/ghettodebattens-tavse-hovedpersoner>

Giorgi, Amedeo & Giorgi, Barbro (2017) *The Discriptive phenomenological Psychological Method*. ResearchGate.

Glad, Ane & Zacho, Philip (2017) *Bag om de faldende sigtelsesrater. Ungdomskriminalitet i udsatte boligområder 2000-2015*. Center for boligsocial Udvikling.

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://www.cfbu.dk/udgivelser/bag-om-de-faldende-kriminalitetsrater/>

Goffman, Erving (1956) *The presentation of self in everyday life*. Monograf no. 2. University of Edinburgh. Social Sciences Research Centre.

Goffman, Erving (2009) *Stigma, om afvigerens sociale identitet*. 2 udgave. Samfundslitteratur. Frederiksberg.

Halkier, Bente (2012) *Fokusgrupper*. 2. udgave. Samfundslitteratur. Frederiksberg.

Høilund, Peter. & Juul, Søren. (2005) *Anerkendelse og dømmekraft i socialt arbejde*. 1. udgave. Hans Reitzels Forlag. København

Jensen, Sune Qvotrup (2007). *Fremmed, farlig og fræk*. Institut for Historie, Internationale Studier og Samfundsforhold. Aalborg Universitet.

Jepsen, Marie Blomgren & Nielsen, Rikke Skovgaard (2018) *Ufrivillig fraflytning fra udsatte boligområder*. Statens Byggeforskningsinstitut. Aalborg Universitet.

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://sbi.dk/Assets/Ufrivillig-fraflytning-fra-udsatte-boligomraader/SBi-2018-10.pdf>

Johansen, Mette-Louise E. (2013) *In the borderland. Palestinian Parents navigating Danish Welfare State Interventions*. DIGNITY - Dansk Institut mod Tortur og Havas worldwide.

Juul, Søren (2012) *Fænomenologi*, I: Juul, Søren & Bransholm Pedersen, Kirsten (red.) (2012) *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori - en indføring*. 1. udgave. Hans Reitzels Forlag. København.

Kott, Sarah (2019) *Er brugen af ordet ghetto nedladende eller bare anerkendelsen af et problem?*. Morgenavisen Jyllands-Posten
Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://apps-infomedia-dk.zorac.aub.aau.dk/mediemarkiv/link?articles=e743e72c>

Kvale, Steiner & Brinkmann, Svend (2009) *Interview, introduktion til et håndværk*. 2 udgave. Hans Reitzels Forlag. København.

Larsen, Søren Brink & Madsen, Mette Fabricius & Avlund Nikolaj (2015) *På vej frem. En analyse af uddannelsesmønstret for unge udsatte boligområder*. Center for Boligsocial Udvikling.
Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://www.cfbu.dk/udgivelser/rapport-pa-vej-frem-en-analyse-af-uddannelsesmoenstret-for-unge-i-udsatte-boligomrader/>

Larsen, Troels Schultz (2011) *Med Wacquant i det ghettopolitiske felt*. Dansk sociologi nr. 1/22 årg. 2011.
Lokaliseret den 30.05.20 på:
<https://rauli.cbs.dk/index.php/dansksociologi/article/view/3475/3749>

Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter (2010) *Liste over særligt udsatte boligområder pr. oktober 2010*. Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter.
Lokaliseret den 30.05.20 på:
<https://www.trafikstyrelsen.dk/da/Bolig/Lister/Publikationslisteside?page=2&theme=Udsatte-boligomr%25c3%25a5der&type=Rapport>

Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter (2013) *Liste over særligt udsatte boligområder pr. 1. oktober 2013*. Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter

Lokaliseret den 30.05.20 på:

<https://www.trafikstyrelsen.dk/da/Bolig/Lister/Publikationslisteside?page=2&theme=Udsatte-boligomr%25c3%25a5der&type=Rapport>

Monrad, Merete (2018) *Tilvirkning af data*, I: Olesen, Søren Peter & Monrad, Merete (red.) (2018) *Forskningsmetode i socialt arbejde*. Hans Reitzels Forlag. København.

Nielsen, H. L. (2019). *Ghettopakken: integrationsfremme eller social engineering?* Videncenter om det moderne Mellemøsten. Danmark.

Norlyk, Annelise & Martinsen, Bente (2008) *Fænomenologi som forskningsmetode. Sygeplejersken (13)*. Dansk sygeplejeråd. København.

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://dsr.dk/sygeplejersken/arkiv/sy-nr-2008-13/faenomenologi-som-forskningsmetode>

Olesen, Søren Peter & Monrad, Merete (2018) *Forskningsmetode i sociale arbejde*. Hans Reitzels Forlag. København.

Omar, Tarek (2013) *Førende ghetto-forsker: "Drop nu jeres syge ghettolister, Danmark"*. Politiken.

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://politiken.dk/debat/debatindlaeg/art5538219/Førende-ghetto-forsker-»Drop-nu-jeres-syge-ghettolister-Danmark>

Perry, Kevin (2012) *Framing Trust at the Street Level*. Institute for Communication, Business and Information Technologies. Roskilde Universitet.

Regeringen (2010) *Ghettoen tilbage til samfundet. Et opgør med parallelsamfund i Danmark*. Regeringen

Lokaliseret den 30.05.20 på:

https://www.regeringen.dk/media/1215/ghettoen_tilbage_til_samfundet.pdf

Regeringen (2018) *Ét Danmark uden parallelsamfund - ingen ghettoer i 2030*. Regeringen

Lokaliseret den 30.05.20 på: https://www.regeringen.dk/media/4937/publikation_ét-danmark-uden-parallelsamfund.pdf

Schutz, Alfred (2005) *Hverdagslivets sociologi*. 1. udgave, Hans Reitzels Forlag. København

Statsministerens nytårstale (2004). Statsministeriet.

Lokaliseret den 30.05.20 på: http://www.stm.dk/_p_7458.html

Safi, Amina Bibi (2020). *Debat: Det er mere logisk at kalde Danmark for en ghetto end at stemple Tingbjerg som et ghettområde*. Politiken.

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://apps-infomedia-dk.zorac.aau.dk/mediemarkiv/link?articles=e79f2301>

Sundhedsstyrelsen (2020). *Spørgsmål og svar om ny coronavirus og COVID-19*.

Sundhedsstyrelsen.

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://www.sst.dk/corona/faq#corona-faq-corona>

Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen (2019) *Ghettokriterier - opgørelsesmetode*. Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen. København

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://www.kl.dk/media/20401/ghettokriterier-opgørelsesmetode.pdf>

Transport-, Bygnings- og Boligministeriet (2018) *Liste over ghettområder pr. 1. december 2018*. Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen. København

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://www.trm.dk/publikationer/2018/liste-over-ghettomraader-pr-1-december-2018/>

Unge afliver myter fra deres "ghettoer". Plan Børnefonden.

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://planbørnefonden.dk/unge-afliver-myter-fra-deres-ghettoer/>

Unge i Tingbjerg samler underskrifter mod ghettolisten (2019). Arbejderen.

Lokaliseret den 30.05.20 på: <https://arbejderen.dk/indland/unge-i-tingbjerg-samler-underskrifter-mod-ghettolisten>

Vagnby, Bo. (2011) *Man kan ikke leve af at bo: Fra slumforståelse til ghettostrategier*. 1 udgave. Institut for Arkitektur og Medieteknologi.

Wacquant, Loïc (2007) *Territorial stigmatization in the age of advanced marginality*. SAGE Publication and Thesis Eleven.

Wacquant, Loïc (2013) *Byens udstødte - en komparativ sociologi om den avancerede marginalisering*. 1. udgave. Nyt fra samfundsvidenskaberne, Frederiksberg C

Willig, Rasmus (2006) *Indledning*, I: Honneth, Axel (2006) *Kamp om anerkendelse: Sociale konflikters moralske konflikt*. Hans Reitzels Forlag. København.

Bilag

Bilag 1: Samtykkeerklæring. Informanter over 18 år

Bilag 2: Samtykkeerklæring. Informanter under 18 år

Bilag 3: Interviewguide

Bilag 4: Billeder anvendt under interviews

Bilag 1: Samtykkeerklæring. Informanter OVER 18 år

Formålet med denne undersøgelse er at skrive et speciale, der omhandler hvordan piger, i aldersgruppen 15-25 år, oplever at samfundsdebatten vedrørende udsatte boligområder i Danmark, påvirker dem som mennesker.

Jeg har forstået, at jeg frit og på ethvert tidspunkt kan stille spørgsmål, der måtte falde mig ind vedrørende opgaven og de metoder, de studerende tager i anvendelse.

Jeg har forstået, at alle data, som de studerende indhenter fra interviewet bruges i deres eksamensopgave. Jeg har forstået, at alle personlige oplysninger vil blive anonymiseret.

Min deltagelse i dette projekt og interview er frivilligt, og jeg har ret til at sige nej til at deltage i interviewet. Jeg kan frit vælge ikke at svare på nogle eller alle spørgsmål.

Jeg er indforstået med, at interviewet optages. Jeg har forstået, at optagelserne vil blive opbevaret sikkert og forsvarligt frem til og med 31. september 2020 hvorefter de vil blive destrueret. Interviewet vil ikke blive publiceret og vil udelukkende blive præsenteret for individer med tilknytning til Socialt arbejde på Aalborg Universitet. Uddrag og citater fra interviews kan og vil blive anvendt i eksamensopgaven.

Jeg har forstået, at jeg kan tage kontakt til Nanna eller Anette via telefonnummer eller e-mail, hvis jeg har yderligere spørgsmål.

Jeg giver samtykke til at jeg har forstået ovenstående:

(Sæt kryds): Ja _____ Nej _____

Informant _____ Dato _____

Interviewer _____ Dato _____

Kontakt ved spørgsmål:

Nanna Nørgaard: tlf.: 30425629, mail: nannanoergaard@outlook.dk

Anette Borg Nielsen: tlf.: 22171888, mail anetteborgnielsen@gmail.com

Bilag 2: Samtykkeerklæring. Informanter UNDER 18 år

Formålet med denne undersøgelse er at skrive et speciale, der omhandler hvordan piger, i aldersgruppen 15-25 år, oplever at samfundsdebatten vedrørende udsatte boligområder i Danmark, påvirker dem som mennesker.

Jeg har forstået, at jeg frit og på ethvert tidspunkt kan stille spørgsmål, der måtte falde mig ind vedrørende opgaven og de metoder, de studerende tager i anvendelse.

Jeg har forstået, at alle data, som de studerende indhenter fra interviewet bruges i deres eksamensopgave. Jeg har forstået, at alle personlige oplysninger vil blive anonymiseret.

Min deltagelse i dette projekt og interview er frivilligt, og jeg har ret til at sige nej til at deltage i interviewet. Jeg kan frit vælge ikke at svare på nogle eller alle spørgsmål.

Jeg er indforstået med, at interviewet optages. Jeg har forstået, at optagelserne vil blive opbevaret sikkert og forsvarligt frem til og med 31. september 2020 hvorefter de vil blive destrueret. Interviewet vil ikke blive publiceret og vil udelukkende blive præsenteret for individer med tilknytning til Socialt arbejde på Aalborg Universitet. Uddrag og citater fra interviews kan og vil blive anvendt i eksamensopgaven.

Jeg har forstået at mine forældre/min værge også skal give samtykke til ovenstående fordi jeg er under 18 år.

Jeg har forstået, at jeg kan tage kontakt til Nanna eller Anette via telefonnummer eller e-mail, hvis jeg har yderligere spørgsmål.

Jeg giver samtykke til at jeg har forstået ovenstående:

(Sæt kryds): Ja _____ Nej _____

Informant: _____ Dato _____

Interviewer: _____ Dato _____

Forældre/værge (dato for mundtligt/SMS samtykke): _____

Kontakt ved spørgsmål:

Nanna Nørgaard: tlf.: 30425629, mail: nannanoergaard@outlook.dk

Anette Borg Nielsen: tlf.: 22171888, mail: anetteborgnielsen@gmail.com

BILAG 3: Interviewguide

Introduktionsrunde:

- Interviewer præsenterer sig (Navn, alder, bopæl)
- Informanter præsenterer sig (Navn, alder, hvor lang tid har du boet i (boligområde)?)

Intro spørgsmål:

- *Vil du ikke fortælle mig, hvad du går og laver i din hverdag? Går du i skole? Har du et arbejde? eller laver du noget helt andet?*
- *Hvor og hvordan har du hørt om vores projekt?*
- *Evt: Hvordan kender du (gatekeeper) som har fortalt dig om vores projekt?*

Billeder (ca. 7 minutter til hvert billede)

Vi har taget nogle forskellige billeder med, som skal hjælpe os begge to med at huske hvad det er for et emne vi taler om, men hvis der er noget andet end det der er på billederne som du gerne vil fortælle om må du endelig gøre det.

Billede 1 (Statsministre)

- *Hvem/hvad ser du på billedet?*
- *Hvad får det dig til at tænke på?*
- *Tænk du over, hvad politikerne udtaler/siger om boligområder som dit?.*
- *Kan du genkende deres udtalelser? Synes du det er rigtigt det de siger? Hvad er rigtigt hvad er forkert.*
- *Påvirker det dig hvad politikerne siger om dit boligområde? Hvordan/Hvorfor ikke?*

Billede 2 (Aktiviter/skole)

- *Hvem/hvad ser du på billedet?*
- *Hvad får det dig til at tænke på?*
- *Når du er andre steder end dit eget boligområde, mærker du så, hvordan andre tænker om dit boligområde? Hvad mærker/oplever du? Hvad siger andre mennesker om det?*
- *Hvad siger dine venner?*
- *Hvad snakker I om henne i skolen (både lærere og venner)?*
- *Hvad snakker I om henne i klubben?*
- *Påvirker det dig hvordan dine venner taler om dit boligområde? Hvordan/Hvorfor ikke?*

Billede 3 (Sociale medier)

- *Hvem/hvad ser du på billedet?*
- *Hvad får det dig til at tænke på?*
- *Tænk du over hvilken historie medierne fortæller om dit boligområde?*
- *Deltager du nogensinde i debatten på sociale medier eller kender du nogle der gør? Hvordan/hvor? Hvad siger du og hvad siger andre?*
- *Påvirker mediernes fremstilling dig? Hvordan/Hvorfor ikke?*

Billede 4 (Boligblok)

- *Hvem/hvad ser du på billedet?*

- Hvad får det dig til at tænke på?
- Er der nogle mennesker i dit boligområde som deltager i samfundsdebatten?
- Er der én eller flere personer som er dit boligområdes stemme udadtil. Altså en slags talsmand?
- Hvordan bliver der talt om dit boligområde?

(Hvis informant selv bringer ghettolisten frem)

- Har du hørt om ghettolisten - hvad tænker du om den?
- Påvirker det dig, at dit boligområde er på ghettolisten? Hvordan/Hvorfor ikke?

Afrunding:

- Tak fordi du ville deltage

BILAG 4: Billeder anvendt under interviews

